Evrenin yaratılışı

Evrenden Önceki Sıvı:

Evrenin yaratılışı hakkında ilk âyetlere geçmeden evrenden önce ne vardı buna bakalım. Bu konudaki âyetimiz Hûd suresinin 7. âyetidir: "O'nun arşı sıvı (su) üzerinde iken amel bakımından hanginizin daha iyi olduğunu denemek için gökleri ve yeri altı günde yaratan O'dur."

Allah bu âyette evren yaratılmadan önce Arş'ın su (mâ) üzerinde olduğunu haber veriyor. [1] Âyette (ٱلْمَآءِ) el-mai kelimesinin kökü (موه) su (water), sıvı madde-akışkan-akıcı (liquid), akışkan sıvı-hareketli sıvı (fluid) anlamlarındadır. [2]

Bu âyette de sıvı anlamı kullanılmıştır ki başka âyetlerde de sıvı anlamı verilmiştir mesela Mürselât suresinin 20. âyetinde 'âdi bir su'dan bahsedilir ki bu spermdir. Sperm bir sıvıdır. Yine mesela Kehf suresinin 29. âyetinde 'erimiş maden gibi bir su' denilir. Madenin erimiş hali bir sıvıdır. Osmanlıcada "mâyî" sıvı anlamına gelir. [3]

"Su vardı. Burada suyla, ne tür bir suyun kastedildiğini söylememiz mümkün değildir. Herkesin bu isimle tanıdığı sıvı kastediliyor olmalıdır." [4]

Allah burada evrenin yaratılışını ifade ettikten sonra Arş'ın su üzerinde olduğunu söylüyor bu da âyette bahsedilen sıvının evren ile bir ilişkisi olduğunu gösterir. Evrenimiz Arş'a göre bir baloncuk, bir kum tanesi kadardır hatta Arş'da gökle yer arasında asılmış bir kandil gibidir. [5-6] Evrenimiz ile başka evrenler âyetin bahsettiği deniz sıvısını oluşturuyor olmalı.

Modern bilim bu âyeti pek çok şekilde doğrulayabilir.

İlk olarak, kırk bir ülkede bin sekiz yüz araştırmacının yer aldığı 'ALICE Collaboration' grubunun 'Large Hadron Collider' da yapmış olduğu parçacık çarpıştırma deneyinde xenon çekirdekleri çok büyük hızlarda çarpıştırıldı. Bu deney ile evrenimizin ilk anları ile ilgili çok büyük bir keşfe imza atıldı. Deney sonucunda ortaya çıkan sonuç şu idi: Evrenimiz büyük patlamadan mikro saniyeler sonra, daha atomlar oluşmadan önce (bildiğimiz hiçbir atom oluşmadan-hidrojen atomu dahi) akışkan sıvı halindeydi. Bu sıvıyı atomlar değil quarklar ve glüyonlar oluşturuyordu. Buna 'Quark-Gluon Plasma' denildi. [7-10]

İkinci olarak, âyet karanlık sıvıya işaret etmiş olabilir. Karanlık sıvı evrenimizin yüzde doksan beşini oluşturan bir sıvıdır. Kalan yüzde beş ise bizim görebildiğimiz maddedir. [11] Evreni böyle düşünürsek Arş yine su dolu baloncukların oluşturduğu bir evrenin üzerinde olmuş oluyor.

Üçüncü olarak, bilim adamlarına göre Higgs alanı bir deniz gibidir. Biz bu denizin içinde hareket ediyoruz. Kozan Demircan Higgs alanına 'Higgs denizi' adını veriyor. [12] Yine Brian Greene'in 'uzay nedir?' adlı belgeselinde Higgs alanının bir okyanus olduğu söyleniliyor. [13]

Dördüncü olarak, Atom altı parçacıkların yokken var olup yine yok olması kuantum dalgalanması ile alakalı bir şeydir. Bir deniz düşünün ki o deniz tüm evreni kaplıyor. Bu denizde dalgalanmalar oluşuyor ve bunun sonucunda parçacıklar oluşuyor. [14] Buna kuantum köpüğü adı da verilmiştir. [15-16]

Taberî'de geçtiği üzere, Rebî' bin Enes'ten nakledildiğine göre Peygamberimiz göğün dalgadan ibaret olduğunu söylüyor. Bu hadis dördüncü görüşün daha sahih olduğunu göstermektedir ama yine de bilmek gerekir ki bu hadis zayıftır.

Ama aşağıda vereceğim üzere bir hadiste göğün dalgadan ibaret olduğu söyleniliyor ki bu hadis sahihtir. Bu hadis de dördüncü görüşü sağlamlaştırır.

Beşinci olarak, uzay zaman dokusunun süper sıvı (superfluid) denilen bir sıvıdan oluştuğu düşünülüyor. [17-19]

Altıncı olarak, Güneş'imizin aktivitesinden dolayı heliyosfer denilen manyetik bir balon oluşur. Bu balon tüm Güneş sistemimizi içine alıp, uzaydan gelen zararlı ışınlardan korumaktadır. Bu kalkanın dışındaysa 'yıldızlararası medium' denilen manyetik bir alan var. Bilim dergisinde şöyle buyruluyor: "Güneş, yıldızlararası uzayda, suda hareket eden bir tekne gibi bir yol keser, bir 'yay dalgası' yaratır ..." [20]

Bu altı 'deniz' teorisi âyet tarafından işaret ediliyor olabilir. Evrenin sıvı olduğunu güçlendirmek için bir makaledeki şu ifadeye bakalım: "Tüm bunların yanında m teorisiyle ilgili evlere şenlik bir spekülasyon daha vardır. Nasıl ki bizim evrenimizin içerisinde ultra mikroskobik boyutlarda 'd zar'lar mevcut ise aynen öyle bizim evrenimizde başka büyük bir 'mega evren' okyanusunda yüzen bir 'd zar' olabilir." [21]

Michio Kaku bir videosunda şunu söylemekte: "Sicim Teorisi orada dışarda başka köpükler olmalı der."

İddia: Bu âyet evrenin sıvı olduğundan bahsetmiyor, Arş'ın su üzerinde olduğunu söylüyor. Hem de evrenin yaratılışından önce Arş bu sıvı üzerindeydi nasıl olurda âyet evrenin sıvı olduğundan bahsetsin?

Cevap: Açıkladığım gibi evrenimiz ile başka baloncuklar vardır. Bu baloncuklar bir deniz oluşturur, Arş'ta bunun üzerinde olmalıdır. Yani bu sıvı yine başka evrenlerde olduğu için Arş yine suyun üzerinde olmuş oluyor. Hem âyetin evrenin yaratılışından hemen sonra bundan bahsetmesi tesadüf olamaz.

Bu iddiaya şöyle de cevap verilebilir: Âyetin bahsettiği sıvı baloncuk evrenler olmak yerine, büyük bir sıvı denizinden yükselen baloncuklar olabilir. Bu deniz karanlık sıvının kökenini de açıklayabilir, yani bu deniz karanlık sıvı denizidir. Bu denizden çıkan baloncuklar evrenlerdir. Arşta bu sıvı üzerindedir dersek iddia yine asılsız oluyor.

Kur'an'ın başka âyetlerine baktığımızda gökteki cisimlerin yüzdüğü söyleniliyor. [22] Bu durumda evrenin sıvı olduğuna işaret edilmesi gayet açıktır. Yine Tûr suresinin 9. âyetinde Allah evrenin dalgalanmasından bahsediyor. [23] Dalgalanma bir sıvı üzerine olur.

Yine Allah âyetlerde göğün erimiş maden gibi olacağını söylüyor. [24] Bu demektir ki evren şu anda bir sıvı ve sonuna doğru gidince erimiş maden gibi olacak yani çok sıcak ve kıpkırmızı bir yer olacak.

Rivayet edildiğine göre Allah, su buharına emir verdi de o yükseldi, Allah da ondan yedi semayı yarattı. [25]

Başka bir hadiste göğün bir deniz olduğu söylenilir: "Sema, dalgaları karar kılmış bir denizdir." [26]

Kürsî Hiperuzaydır

Bilim adamları bizim evrenimizin bir mega evrenin içinde olduğunu düşünmektedir. [27-30] Bu mega evrene hiperuzay (higher-dimensional bulk) adı veriliyor. Hiperuzay zarlar ve çoklu evrenleri içerir. Ki mantıklı düşünürsek böyle bir şey olacağını anlarız. Evrenimiz cisimdir. Cisimler bir mekânın içinde olmak zorunda hatta genişleyen bir evrenimiz varken bir mekânın içinde genişlediğimiz kesin. Bir şey ya mekânın içindedir ya da ezelidir.

Bu Kur'an ve hadisler ile uyumludur. Peygamberimiz bir hadiste şöyle buyurur: "Yâ Eba Zer! Yedi göğün Kürsî'ye olan nispeti, ancak geniş düzlük bir arazide (bir çölde) bırakılmış bir halka gibidir. Arşın Kürsî'ye büyüklüğü ise bu geniş düzlük arazinin halkaya olan büyüklüğü, üstünlüğü gibidir." [6]

Allah Bakara 255'te şöyle buyurur: "O'nun kürsüsü gökleri ve yeri içine almıştır."

Bu hadislere göre Kürsî evreni kuşatmıştır ve evrenimizden kat kat büyüktür. Buna göre Kürsî mega-evrendir.

Enbiyâ 30 Ve Hûd 7

Şimdi evrenin başlangıcı ile alakalı bir âyete bakalım: Enbiyâ 30. "İnkâr edenler, gökler ve yer yapışıkken (ratq) onları ayırdığımızı (fatq) ve bütün canlıları sudan meydana getirdiğimizi bilmezler mi? İnanmıyorlar mı?"

Âyete dikkat edilirse, göklerin ve yerin başlangıçtaki halinden bahsedildikten sonra tüm canlıların sudan yaratıldığından bahsediliyor. Çoğunluk bu âyetin evrime işaret ettiğini söylüyor fakat bu âyetten sonraki âyetlere baktığımızda canlıların bu âyetler ile hiçbir alakası olmadığını görüyoruz. Âyetler evrenin ve Dünya'nın yaratılışından bahsediyor. Bu âyetteki su az önce bahsettiğimiz sıvılardan birine işaret etmeli. Evren bu sıvıdan yaratıldığına göre tüm canlılar sudan yaratılmış oluyor. [31]

Dikkat çeken başka bir noktaysa Hûd 7'de tıpkı bu âyetteki gibi 'su' kelimesi belirli isim olarak gelmiş yani başına elif ve lâm edatı gelmiş. Belirlilik edatı olması bunun özel bir su olduğunu gösterir. Nûr suresinin 45'te her dâbbenin (hayvanın) sudan yaratıldığı yazılıyor fakat bu âyette su belirlilik edatı ile gelmemiştir bu da Nûr 45'in Enbiyâ 30'dan farklı olduğunu yani farklı şeylerden bahsettiğini gösterir.

Yine Enbiyâ suresinde ‘yaratmak’ fiili için ‘ceale’ kullanılırken Nûr suresinde ‘halaka’ kullanılıyor. ‘Halaka’ fiili ‘yoktan var etmek’ veya ‘bir şeyden bir şeyi yapmak’ demektir. [32-34] ‘Ce’ale’ fiili ise ‘bir şeyin var olmaya başlaması, gelişmeye başlaması’ ve ‘yapmak’ anlamında kullanılır. [35]

Kur’an’da ‘ce’ale’ fiili ne zaman ‘yaratmak’ anlamında kullanılırsa, söz konusu âyetteki anlamı başlangıçtaki yaratmayı ifade eder.

Konuya geri dönersek, Allah sudan yaratılışı bir başlangıç olarak belirler. Bu da evrenin başlangıçta sıvı halde olduğunu kanıtlar.

Kur’an’da Büyük Patlama

Şimdi âyetin başındaki mucizeyi analiz edelim. Bu âyette ‘ratq’ kelimesi geçmektedir. ‘Ratq’ kelimesi şu manalara gelir: ‘İç içe iken’, ‘kapalı kütle’, ‘arasına girilemeyen’. [36]

Kelime anlamı düşünüldüğünde göklerin ve yerin (evrendeki her şeyin) bir zamanlar bitişik olduğu, arasına nüfus edilemeyecek kadar bitişik olduğu net olarak görülür. Göklerde neler vardır? Milyarlarca galaksi, her bir galakside milyarlarca yıldız, her bir yıldız etrafında birçok gezegen, bu gezegenler etrafında dönen birçok uydu vardır. Hatta evrendeki karanlık madde, karanlık enerji de vardır. Evrende iş başında olan 4 temel kuvvet de bunlara dâhildir. Bu kuvvetler yer çekimi kuvveti, elektro-manyetik kuvvet, zayıf nükleer kuvvet ve güçlü nükleer kuvvettir.

‘Arasına girilemeyecek kadar’ anlamı çok önemlidir. Evrende her şeyin ama her şeyin arasına girilebilir. Atomların arasına bile girilebilir. Atomlar parçalanır ve içlerinden proton ve nötron çıkar. Nötron, proton ve elektronlar da parçalanabilir-arasına girilebilir. Evrende arasına girilemeyecek olan, kendisinden daha küçük bir şey olmayan yapı 10-33 cm boyutunda olan sicimdir (string). Bu da bir Planck uzunluğuna denktir.

Evet, gerçekten de inanılması imkânsız gibi ama bir zamanlar tüm evrenimiz ve içindeki her şey (Dünya’mız dâhil) arasına girilemeyecek olan bir mesafede bir Planck uzunluğundaydı ve bitişikti (bir aradaydı).

‘Kapalı kütle’ manası düşünüldüğünde evrenin kendi üzerine kapalı olduğunu anlayabiliriz yani daha geniş evreni (şu anki boyuttaki evrenimizi) üretmek için açılan oldukça yoğun ve küçük bir noktaydı. Kâinata ‘رَتْقَيْن’ (ratkeyn) denmesi gerekirken ‘رَتْقًا’ (ratq) deniyor. ‘Ratkeyn’ ayrı iki parçayı ifade ederken ‘ratq’ iç içe geçmiş ve bir tek şeyi oluşturana denilir yani ‘ratq’ tekil bir kelimedir. Basitçe; Gökler ve yer bir bütündü.

Lisânü’l-Arab sözlüğünde karanlık anlamı da verilmiştir. [37] Bu çok dikkat çekicidir çünkü ilk ışın büyük patlamandan sonra ortaya çıkmıştır. [38] Yani evren ilk başta kapkaranlıktı.

Yine bunu destekleyen İbn Abbas’ın bu âyet üzerine bir rivayeti var. İbn Abbas yer ve göklerin bitişik tek kütle hâlinde oldukları sırada sâdece karanlığın bulunduğunu söyler. [39]

Îbn Kesir’in kendisi bu âyetin tefsirinde göklerin ve yerin başta karanlık olduğunu söylüyor.

Yine Râzî En'âm suresinin ilk âyetinde karanlığın ışıktan niye önce zikredildiği sorusuna karanlığın nurdan önce yaratıldığını söyleyerek cevap verir. [40]

Âyette geçen (فَتَقْ) fatq kelimesi ise patlama ile açılma (bursting), fıtıklaşma (hernia), ayırmak (split, seperation), kırılma-yarılma (rupture), yer açmak (open place) anlamlarındadır. [41] 'Fetk' Arapça'da 'ratk'ın zıttı olduğu ifade edilmiştir. [42]

Allah'ın bu kelimeyi seçmesi büyük bir mucizedir. Çünkü bu kelime evrenimizin nasıl oluştuğunu açıklayan büyük patlamaya (Big Bang) işaret etmektedir. Büyük patlamayla evrenimiz tek bir noktadan büyük şişme ile balonlaştı (fıtıklaştı), mekân ve yer oluştu. İlk önce 4 temel kuvvet birbirinden ayrıldı, daha sonra atom altı parçacıklar oluştu, atom altı parçacıklar da atomları oluşturdu. Yerçekimi kuvveti yardımı ile kara delikler, galaksiler, yıldızlar, gezegenler ve evrendeki her şey oluşmuş oldu.

Dilimizde de kullanılan 'infilâk' kelimesi de fetq ile aynı anlamda olan 'f-l-k' kökünden, ayrışmaya dayalı patlama, açılma, yarılma, anlamındadır. Aksırma eylemi için de 'infilâk' kelimesi kullanılmıştır. [43]

Lanes Lexicon sözcüğü, bu kelimenin temel anlamlarını 'ayrılmak için bir araya getirilmiş bir şeyin parçalanması' olarak tanımlamaktadır yani bir bütünü ayırma anlamına gelmektedir mesela bir tohumun filizlenmesi 'fatq' fiili ile ifade edilir: 'bir bütündü, ayrıldı'. Büyük patlamayı düşündüğümüzde evrenin uçları bitişikken hepsi birbirinden ayrılmıştır yani uzaklaşmıştır.

Şimdi bu tohum konusu için iki farklı noktaya değineceğim. Bir ağacın tohumunu düşünün. O tohumdan doğan ağacın dalları galaksilerdir. Kaynakları birdir.

Bu açıklamadan iki yorum çıkartabiliriz. İlki şöyle: Allah tektir, benzeri yoktur. O tohuma (tekilliğe) kimse sahipse tüm dallara (galaksilere) o sahiptir. Ama burada önemli olan şu: 30. âyetten önceki âyetlerde [44] Allah'ın birliğinden bahsediliyor.

İkinci önemli noktaysa şöyle: Buradaki örnek bir tohum ile ifade edilmiş tıpkı ayırdık fiili hakkında verdiğim bilgi gibi.

Râzî'ye göre 'ratq' ve 'fatq' (bitişme ve ayrışma) olaylarında infilâk sonrası kaos-kargaşaya değil bir düzen ve ahenge işaret edilmektedir. Nitekim bu ifadeler yaratıcının varlığına, O'nun birliğine, kudretine ve ilmine delâlet etmektedir. Hakk Teâlâ, yerle göğü bitişik olarak yaratmış; sonra da yeryüzündekilerin varlıkları ve menfaatleri bakımından, hayatlarını sürdürebilecekleri bir ahenkte gökle yeri birbirinden ayırmıştır. [45]

Râzî'nin bu açıklamasını 22. ve 24. âyetler ile sağlamlaştırabiliriz: "Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka tanrılar bulunsaydı kesinlikle yerin göğün düzeni bozulurdu. Demek ki arşın rabbi olan Allah, onların yakıştırdıkları sıfatlardan münezzehtir … Yoksa O'ndan başka birtakım tanrılar mı edindiler? De ki: "Haydi delilinizi getirin! İşte benimle beraber olanların söylediği, işte benden öncekilerin söylediği!" Hayır, onların çoğu hakkı bilmezler; bunun için de inatla yüz çevirirler."

Bilimsel olarak bu bilgi doğrudur evrenin yaratılışına baktığımızda aşamalı bir düzen oluşmuştur. Dört temel kuvvet büyük patlamadan sonra oluşmuştur yani kütle çekim kanunu büyük patlamadan sonra oluştu. Kütle çekim bir kanun olduğuna göre kanun olan yerde düzen vardır.

Yine şunu ekleyebiliriz: Fıtıkta olduğu gibi gökler ve yer birbirlerine bağlı kaldılar. Aralarında çekme kuvvetleri var. Ayrıca onları dengede tutan merkezkaç kuvveti var veya alıp vermeden doğan kuvvet var. 'Fatq' kelimesi bu dengeyi ifade etmektedir.

Ayrılmak fiilinin ne kadar ince seçildiğine biraz daha bakalım: 'Fatq' 'fatır' [46] (ortaya çıkartmak) ile aynı kökten gelir. Allah 'fatq' fiilini seçerek evrenin maddesi ortada yokken, var olup ayrıldığına işaret oluyor. [47] Çoğu insan 'fatır' kelimesini 'yoktan var etmek' diye anlamıştır fakat bu yanlıştır. Bir şeyin yoktan var olması imkansızdır. Bu âyetlerdeki 'fatır' kelimesi şuna işaret eder: Evren sanal parçacıkken Allah onu maddeye dönüştürerek büyük patlamayla ortaya çıkartmıştır.

Zaten İbn Abbas bu kelimenin anlamını şöyle anlamıştır: "İbni Abbas dedi ki: Ben "göklerle yeri yoktan vâr eden (fâtır)"in ne olduğunu bilmiyordum. Nihâyet bir kuyu hakkında çekişen iki bedevi bana geldi. Onlardan birisi: O kuyuyu ilk açan-ortaya çıkaran benim, anlamında dedi." [48]

Görüldüğü gibi bu kelimenin anlamı 'açmak', 'ortaya çıkarmak'tır. [49]

Gök Ve Gökler Arasındaki Fark

Değineceğim başka bir nokta da âyette evren için kullanılan gökler ifadesidir. Kur'an'da gökler kelimesi gök kelimesinden farklıdır. Gökler kelimesinin geçtiği tüm âyetlerde Kur'an evrenden bahsediyor. [50]

Gök kelimesiyse bazen atmosfer için bazen de tüm evren (Dünya hariç tüm evren bunu aşağıda açıklayacağım) için kullanılır. [51] Bu kelimelerin bu anlama geldiğine dair Kur'an'da çok ince bir işaret vardır: Nahl 60. "Peki gökleri ve yeri yaratan, gökten size su indiren kim? Biz o suyla, sizin bir tek ağacını bile bitiremeyeceğiniz güzel güzel bahçeler, bağlar yetiştirmekteyiz. Allah'tan başka tanrı mı? Doğrusu onlar yoldan sapmış kimselerdir."

Bu âyette Allah gökleri yarattığını söyledikten sonra gökten su indirdiğini söylüyor. Gökler kelimesi Kur'an'da atmosfer olarak kullanılsaydı Allah niye bu âyette 'göklerden indirdik' demiyor? Niye 'oradan suyu indirdik' demek yerine tekrar gök kelimesini kullanıyor?

Basitçe bu Enbiyâ 30 evrenin bitişik olmasından bahsetmiyor.

İddia: Evrenin yaratılışı ile ilgili âyetlerde gökler ve yer deniliyor. Bu demektir ki Dünya evrenin başlangıcından beri var.

Cevap: Bu iddia yanlıştır. Bunu pek çok şekilde açıklayabiliriz. Ben bir bilgisayarı alsam ve onu paramparça etsem. Bir kişi yanıma gelip bu parçaların ne olduğunu sorsa ben ona bilgisayarım olduğunu söyleyerek cevap veririm. Aynı şekilde bu âyetin işaret ettiği olayda

Dünya potansiyel olarak mevcut olduğu için yani Dünya'yı oluşturan maddeler mevcut olduğu için 'yer' kelimesi göklerle birlikte kullanılmıştır.

Bir hadisle de bunu açıklayalım. Peygamberimizin iyi bilinen bir sözü şöyledir: "Âdem su ile çamur arasındayken ben nebîydim,"

Hz. Âdem yalnızca potansiyel olarak mevcutken Peygamber efendimiz ona Âdem adını veriyor. Daha da şaşırtıcı bir şekilde, hz. Muhammed (s.a.w.)'in, Adem'in dölü olmasına rağmen kendisinin nebî olduğunu söylüyor ancak kendisi Âdem'den binlerce yıl sonra doğmuştur. Aynı şey Enbiyâ 30 için geçerlidir.

Yine bunu bir âyet ile açıklayalım: İnsan 1. "Gerçek şu ki, insanın yaratılış tarihinde onun henüz anılan bir şey olmadığı bir dönem gelip geçmiştir."

İnsan henüz anılan bir şey olmadığı zaman bile Allah bu şeye insan adını veriyor.

Zaten Allah için olan biten her şey aynı anda gerçekleşmektedir. Bu aynı zamanda kıyamet günündeki birçok olayın, bizim bakış açımızdan çok ileride, Kur'an-ı Kerim'deyse geçmiş zamanda kullanılmasına dair felsefedir. Örnek olarak Tekvîr suresi boyunca tüm olaylar geçmiş zamanda olan fiillerle ifade edilmiştir ama kıyamet günü daha sonradır.

Birisi pasta yapıyorsa un, yumurta, tereyağı ile bir karışım yapar. Bu noktada, kendi başına hiçbir şey olmayan pürüzsüz bir karışım olur. Ama aşçıya ne yaptığını sorarsanız, "Ben pasta yapıyorum, göremiyor musun?" der.

Gökler Ve Yer Alem Demek

Yine çok önemli bir nokta var ki bin dört yüz yıl önce kâinat diye bir kelime yoktu. Kur'an kâinata 'gökler ve yer' diyerek mecazen tüm evrene işaret ediyor. Bunu İbn Abbas bile söylemektedir: "Göklerle yerin zikredilmesi ile kastedilen, alemin tümüdür." [52]

İbn Abbas'ın sözünü, Şuara 23-24 ile destekleyebiliriz: "Firavun "Alemlerin Rabbi nedir?" dedi. [Musa] dedi ki: "Göklerin, yerin ve bu ikisi arasında olan her şeyin Rabbidir. Eğer 'kesin bilgiyle inanıyorsanız' (böyledir)."

Âyette alemin ne olduğu soruluyor. Hz. Musa 'gökler ve yer' diye cevap veriyor. Yani basitçe âyette yer denilme sebebi onun şu anki formda var olduğunu söylemek için değil, tüm evrenin kastedildiğini söylemek için var. [53] Eğer ayette yer denilmese işte o an hata olurdu çünkü sadece gökler denilse Dünya hariç her şey bitişik olmuş olurken gökler ve yer denilerek tüm alem bitişik denilmiştir tabi bazı durumlarda 'yer' kelimesi hazfedilebilir.

Yine Enbiyâ 30'da yerin başlangıçta şu anki haline sahip olmadığına başka bir delil de Kur'an'a göre göklerin Dünya'dan önce yaratıldığına dair işaretlerdir. Bunu daha sonra detaylıca işleyeceğiz.

Zâriyât 47 Ve Enbiyâ 30 İlişkisi

Zâriyât 47 Enbiyâ 30'u tefsir eden bir âyettir: "Göğü kudretimizle biz kurduk ve şüphesiz genişletmekteyiz."

Âyette geçen 'mûsiûn' ism-i fâildir. Arapçada bu kalıp şimdiki ve gelecek zaman için kullanıldığından dolayı 'fetk' yani ayrışma ve genişlemenin devam ettiği anlaşılmaktadır. Büyük patlama çok yüksek dereceye ulaşan bir genişlemedir. Bir genişleme varsa bu doğal olarak demektir ki evren bir noktada başladı yani bu âyette büyük patlamanın Kur'an'da var olduğuna dair bir ispat var.

Tefsirlerde Büyük Patlama

Şimdi eski tefsirlere geçelim: "Ebu Müslim el-İsfehâni şöyle der: "Âyetteki 'fetq' ile yaratıp ortaya koyma manası kastedilmiş olabilir. Bu tıpkı, "O, göklerin ve yerin fatırıdır." [Fâtır, 35/1] ve "Hayır, sizin Rabbiniz hem göklerin hem yerin Rabbidir, bunları o 'fatr' etmiştir." [Enbiyâ, 21/56] âyetleri gibidir. Binâenaleyh Cenâb-ı Allah, yaratmasını 'fetq' ile, yaratmazdan önceki durumu da 'ratq' ile ifade etmiştir. Ben derim ki işin özü şudur: Yokluk (adem), sırf yokluktur. Yoklukta, birbirinden ayrılan ve birbirine zıd olan zatlar (varlıklar) ve cevherler yoktur. Aksine hepsi, sanki birbiri içinde, birbirine benzer tek bir şeydirler. Binâenaleyh eşya meydana geldiğinde, varlık ve oluşum tahakkuk ettiğinde, bunlar birbirinden seçilir ve birbirlerinden ayrı olurlar. İşte bu yolla 'ratq' yokluk manasına, 'fetq'i var oluş manasına mecaz kılmak güzel olmuştur." [45]

Ebu Müslim büyük patlamayı bin yıl önce bu âyetten çok güzel bir şekilde çıkartmıştır. "Aksine hepsi, sanki birbiri içinde, birbirine benzer tek bir şeydirler" ifadesi tekilliği hatırlatmaktadır. Kendisi de 'fatq' fiilinin ortaya koyma manasında olduğunu söylemiştir.

"… Veyahut yer, gökcisimlerine bitişik, hepsi bir şeydi. Gök cisimleri ve kütleleri arasında şimdiki çeşitlilik söz konusu olmayıp hepsi de birbirine benzer birer madde idi. Veyahut hepsi başlangıçta var olmamakla ortaktı. Dışta görünen ve farklı özellik gösteren bir varlık değildi. Bunları da şimdiki görünen durumlarından bir fikir edinip ondan delil çıkarmak yolu ile veya duyulup nakledilen bilgiler ışığında bilirler veya bilebilirler. Baksalar ya, öyle iken biz onları koparıp ayırdık. Yok iken yaratıldılar, bir şey iken çoğaldılar. Başlangıçta duman gibi bir madde iken farklı şekiller alıp değişik kütleler oldular. Bir tabiatta kalamayıp değişik karakterlerle çeşitlendirildiler ..." [54]

Elmalılı'nın "… Gök cisimleri ve kütleleri arasında şimdiki çeşitlilik söz konusu olmayıp hepsi de birbirine benzer birer madde idi …" ifadesi tekilliği hatırlatmaktadır.

"Yok iken yaratıldılar, bir şey iken çoğaldılar" ifadesiyse Enbiyâ 30 hakkındaki açıklamamı doğrular. Evren maddesel değildi, sanaldı yani bir nevi yoktu.

"Başlangıçta duman gibi bir madde iken farklı şekiller alıp değişik kütleler oldular" ifadesi de evrenin ilk baştaki durumunu anlatmaktadır. Evren büyük patlamadan üç yüz bin yıl sonra duman halindeydi. Elmalılı'yı eski tefsirler arasında zikretme sebebim Elmalılı'nın büyük patlama hakkında bilgisi olmamasıdır.

Şimdi modern bir tefsire bakalım: "Göklerin yeryüzünden ayrılması: "Kâfirler gökler ve yeryüzü birbirine bitişik iken onları ayırdığımızı ... görmüyorlar mı?" Yani Allah'ın ilâh olduğunu inkâr edenler Allah ile O'ndan başkasına tapanlar Allah'ın yaratıcılık hususunda tamamen bağımsız, idare hususunda yegâne güç olduğunu bilselerdi, Onunla başkalarına tapınmayı veya O'na başka bir şeyi şirk koşmayı nasıl lâyık görürlerdi? Onlar gökler ve yeryüzünün önce parçaları birbirine geçmiş, birbiri üzerine sarılmış, birbirine tamamen bitişik iken sonra bunları birbirinden ayırdığımızı dünya seması ile yeryüzü arasında hava tabakası koyduğumuzu bilmiyorlar mı? İşte güneş, yıldızlar ve yeryüzünün önceleri tek bir parça olduğunu, güneşin önce bir ateş küresi olduğunu ve çok süratli seyri esnasında dünyamız ve diğer gezegenlerin ondan ayrıldığını ispat eden Astronomi bilginleri arasında Sedim Teorisi adıyla bilinen teori de budur.” [55]

Vehbe Zuhaylî’nin bahsettiği Sedim teorisi bulutsu (nebula) teorisidir. “Bulutsu teorisi, bilimin ve teknolojinin getirdiği yeni bakış açılarıyla birlikte günümüzde Güneş sisteminin oluşumunu ve aynı zamanda Güneş sisteminde bulduğumuz nesneleri ve onların dağılımlarını en iyi açıklayan teori olarak kabul ediliyor.” [56]

Başka bir yazımda Kur’an’daki kıyamet senaryosunu işlemiştim. [57] Bahsettiğim yazıda Kur’an’da evrenin bir tekilliğe çökeceğini anlatmıştım. Âyetlerde Allah ilk sefer nasıl yarattıysa geri öyle iade edeceğini söylüyor. Bu demektir ki evren ilk başta bir tekillikti. Aynı yazının başlarında ‘infitar’ (fatır kökünden bir kelime) kelimesinin küçük nesnelerin parçalanmasını kastettiğini söylemiştim. Allah Enbiyâ 30 ve Fâtır 1 gibi âyetlerde gökleri ve yeri ‘fatrettik’ diyor. Bu da evrenin, Kur’an’a göre, ilk başta küçük bir nesne olduğunu gösterir.

Enbiyâ 30’da iki defa inanmak için deliller olduğu söyleniliyor. Bu da âyetin sonradan mucize olarak ortaya çıkacağına delildir. Hem dikkat çekici başka bir nokta da Allah bunu inkarcılara söylüyor. Bu da demektir bu keşfi onlar yapacak ki durum tam da böyle.

Enbiyâ 30’daki Matematiksel Mucize

‘كَانَتَا رَتْقاً فَفَتَقْنَا’ (bitişik idiler biz onları ayırdık): Bu cümlenin ebced değeri 1929’dur. Edwin Hubble 1929’da evrenin genişlediğini teleskobu sayesinde ispatladı. Bu keşif şu sonucu ortaya çıkarttı: Evren bir noktada başladı yani bir büyük patlama oldu. Ne hikmetse Kur’an’daki bu olayın anlatımında kullanılan kelimelerin ebced değeri, yukarıdaki buluşun tarihi ile aynı.

Gökler Ve Yer Ayrıldı mı?

İddia: Gökler ve yer ayrılamaz, Dünya hala evrenin içinde nasıl ayrılmış olsun?

Cevap: Detaylı olarak gördük ki bu âyet büyük patlamaya işaret ediyor. Buna dair pek çok âyet, kelime anlamı açıklaması ve tefsir sunduk. Âyetlerin ayırmaktan neyi kastettiğini gördük. Basitçe Enbiyâ 30’un anlamı şudur: "Allah evreni bitişik bir şekilde ortaya çıkarttı ve bir bütünü nasıl ayırıyorsak, o şekilde evreni ayırdı, genişletti."

Yani âyette gökler ve yer denmesi onların birbirinden ayrıldığı anlamına gelmez çünkü dediğim gibi o an Dünya diye bir şey yoktu. Kelime anlamlarından çok güzel şekilde tekilliği tarif edildiğini gördüğümüz için buradan da onların ikisinin ayrılmadığını anlayabiliriz çünkü tekillikte her şey birbirine benzerdir, Dünya ve gökler sadece potansiyel olarak vardır. Yine ben gökler ve yer ifadesinin evreni kastetmek için bir deyim olduğunu söyledim, yani gökler ve yer birbirinden ayrılmadı evrenin kendisi ayrıldı.

Yine de biz yerin göklerden ayrıldığını kabul edelim. Bu hatalı mı? Hayır. Çoğu insan sanıyor ki Kur'an'da gökler kelimesi evren demektir. Fakat bu tam doğru değildir. Gökler kelimesi Dünya hariç tüm evren demektir. Bunu âyetler ile kolayca görebiliriz zaten gökler ve yer denilmesi bunun bir delilidir. Hiçbir âyette Dünya'nın göklerde olduğunun söylenmemesi de buna delildir. Zaten semâ kelimesi yukarı kelimesinden gelmektedir. [58]

Durum böyleyken âyet yine doğru çıkıyor çünkü âyete göre Dünya hariç her şey bir zamanlar Dünya ile bitişikti. Sonrasındaysa Allah Dünya'yı yaratarak onu göklerden ayırmıştır.

Bulutsu Teorisi

Astronomik teorilere göre, bundan 4,5 milyar yıl önce, Güneş sisteminin gökcisimleri ve yerküre; şimdiki Güneş sisteminin yerinde dönmekte olan nebulanın (yani gaz ve toz bulutumsusunun) içinde bir arada bulunuyorlardı. Çok uzun zaman sonra nebula bulutumsusunun sıkışmasıyla, sıcaklık 1,5 milyon dereceyi bulduğunda, bu bulutumsuda şiddetli patlamalar başlamış, ondan parçalar kopmuştur. İşte Dünya da o kopan parçalardan biridir. [59-60]

Buna göre âyetin manası şöyle olur: Gökler ve yer bir tekillik idi. Allah onları yoktan var edip belirli bir zaman sonra Dünya'yı nebuladan ayırarak yeri göklerden ayırtmıştır.

Basitçe Allah 'evreni ve Dünya'yı ayırdık' denseydi hata olurdu ama Allah gökleri ve yeri diyor.

Büyük Patlamayı Gözle Görmek mi?

İddia: Allah âyette görmediniz mi diyor. Evrenin yaratılışı gözle görülen bir şey değil ki.

Cevap: Kur'an'da 'görmek' fiili 'bilmek' anlamında pek çok defa kullanılmıştır. Mesela Bakara suresinde şöyle geçer: "Görmez misin ki binlerce kişi, ölümden çekinerek yurtlarından nasıl çıktılar da sonra Allah onlara ölün dedi, sonra da diriltti onları. Şüphe yok ki Allah, insanlara karşı ihsân sahibidir ama insanların çoğu şükretmez." [61]

Bu ayet İsrailoğulları'ndan bahsettiği halde yani Peygamberin doğuşundan önce olmasına rağmen Allah Peygambere "görmez misin" diyerek hitap ediyor. Bu ayette görmek fiilinin bilmek anlamında kullanıldığını açık bir şekilde görüyoruz: "Burada "görmek" bilmek anlamındadır." [62]

Yine pek çok ayette görmek bu anlamda kullanılmıştır. [63] Enbiyâ 30'da görmenin bilmek anlamında kullanıldığını çok eski müfessirlerde söylemektedir. [64]

Allah Kehf suresinin 51. âyetinde zaten bu yaratılışın insanlar tarafından görülmediğini söylemiştir: "Ben onlara ne göklerin ve yerin yaratılışını ne de bizzat kendilerinin yaratılışını gösterdim. Ben yoldan çıkaranları yardımcı edinecek değilim."

Yine şöyle de denilebilir: "… bu bilgi mucize olan Kur'ân'da yer almaktadır, dolayısıyla, gözle görülmüş, tanık olunmuş gibi kesinlik arzeden bir bilgi konumundadır." [65]

Şöyle de anlaşılabilir: "… göklerle yerin bitişik olduğunu ve sonradan birbirinden ayrıldıklarını akıl ile düşünüp anlamak mümkündür."

Yani âyetteki görme, aklın görmesidir çünkü bu gerçekten böyledir. Büyük patlamanın en büyük delili evrenin genişlemesidir. Bilim adamları da evrenin genişlediği bilgisi ile yola çıkarak büyük patlamayı ortaya atmışlardır. Bu akli bir çıkarımdır.

Enbiyâ 30 Büyük Patlamadan Bahsetmiyor mu?

İddia: Bu âyetin gerçek tefsiri şöyle: "Biz gökleri ve yeri", birbirine bitişik iken ve aralarında bir boşluk yokken yağmurla ve bitkilerle "ayırdık."

Cevap: Biz defaatle âyetin büyük patlamaya işaret ettiğini gördük bu yüzden bu âyet hakkında farklı yorumlar zayıftır. Hem başka bir yazımda Kur'an'da bazı âyetlerin sonradan anlaşılacağını, bilimsel bir yoruma sahip olacağını anlatmıştım. [66]

Şimdi bu âyet yorumunun niye hatalı olduğuna bakalım: Bu yorum gökleri yağmur ile ilişkilendirmektedir. Fakat daha önce söylediğim gibi Kur'ân'da gökler ifadesi asla ama asla atmosfer için kullanılmaz ve hiçbir âyette gökler ve yağmur ilişkilendirmez yani hiçbir âyette göklerden yağmur yağdı denilmiyor. Bu cevaba Râzî'de katılmaktadır. [45]

Büyük Patlama Anında Gökler 7 Katman mıydı?

İddia: Âyette gökler kelimesi kullanılıyor. Bu demektir ki büyük patlama anında evren zaten yedi kat halindeydi. Bu nasıl oluyor?

Cevap: İlk başta Kur'an'daki gökler ifadesi yedi kat gök anlamında mı bilmiyoruz. Yani gökler ifadesinden yedi kat zaten vardı anlamı çıkartmak yanlıştır.

İkinci olarak, Arapçada bu konuda çok ince bir detay vardır âdeta bin dört yüz yıl önce bu iddianın geleceği biliniyormuş gibi. Bu incelik şudur: Bitişik için kullanılan kelime müsennalı (iki şey) gelmiştir. Yani gökler çoğul olduğu halde âyette kullanılan fiil çoğul değildir. Bu da göklerin tek bir parçada olduğuna bir delildir.

Üçüncü olarak, Allah bazen gök fiilini gökler olarak kullanılıyor. Mesela Allah hem gökleri yükselttik diyor [67] hem de göğü yükselttik diyor. [68] Yani demek istiyorum ki gökler bir tek

gök olsa bile gökler kelimesi kullanılabilir. Hem bu âyetlerin anlattığı olayda yedi göğün oluşmasından öncedir ama Allah yine de gökler ifadesini kullanıyor.

Dördüncü olarak, Allah gökleri ve yeri yok iken var etti (ortaya çıkardı) deyince bile gökler kelimesini kullanıyor. Gökler varlık âleminde olmadığı halde nasılda farklı parçalara ayrılsın da yedi gök oluştursun? Bu demektir ki Allah gökler kelimesini yedi gök halinde olmadığında da kullanabilir. Buna dair daha pek çok örnek verebiliriz.

Tevrat'ta Büyük Patlama?

İddia: Göklerin ve yerin ayrılması mitolojilerde ve Tevrat'ta yazıyor.

Cevap: Kur'an'ın başka metinlerden çalıntı olmadığını göğün genişlemesi hakkındaki yazımda değinmiştim. [69] Bu yüzden burada bu konuya çok değinmeyeceğim sadece bu metinlerde göklerin ve yerin nasıl ayrıldığı hakkındaki anlatılışı analiz edeceğim.

Yaratılış 1: 1-19. "Başlangıçta Tanrı göğü ve yeri yarattı. Yer boştu, yeryüzü şekilleri yoktu; engin karanlıklarla kaplıydı. Tanrı'nın Ruhu suların üzerinde hareket ediyordu. Tanrı, "Işık olsun" diye buyurdu ve ışık oldu. Tanrı ışığın iyi olduğunu gördü ve onu karanlıktan ayırdı. Işığa "Gündüz", karanlığa "Gece" adını verdi. Akşam oldu, sabah oldu ve ilk gün oluştu. Tanrı, "Suların ortasında bir kubbe olsun, suları birbirinden ayırsın" diye buyurdu. Ve öyle oldu. Tanrı gök kubbeyi yarattı. Kubbenin altındaki suları üstündeki sulardan ayırdı. Kubbeye "Gök" adını verdi. Akşam oldu, sabah oldu ve ikinci gün oluştu. Tanrı, "Göğün altındaki sular bir yere toplansın, kuru toprak görünsün" diye buyurdu ve öyle oldu. Kuru alana "Kara", toplanan sulara "Deniz" adını verdi. Tanrı bunun iyi olduğunu gördü. Tanrı, "Yeryüzü bitkiler, tohum veren otlar, türüne göre tohumu meyvesinde bulunan meyve ağaçları üretsin" diye buyurdu ve öyle oldu. Yeryüzü bitkiler, türüne göre tohum veren otlar, tohumu meyvesinde bulunan meyve ağaçları yetiştirdi. Tanrı bunun iyi olduğunu gördü. Akşam oldu, sabah oldu ve üçüncü gün oluştu. Tanrı şöyle buyurdu: "Gök kubbede gündüzü geceden ayıracak, yeryüzünü aydınlatacak ışıklar olsun. Belirtileri, mevsimleri, günleri, yılları göstersin." Ve öyle oldu. Tanrı büyüğü gündüze, küçüğü geceye egemen olacak iki büyük ışığı ve yıldızları yarattı. Yeryüzünü aydınlatmak, gündüze ve geceye egemen olmak, ışığı karanlıktan ayırmak için onları gök kubbeye yerleştirdi. Tanrı bunun iyi olduğunu gördü. Akşam oldu, sabah oldu ve dördüncü gün oluştu."

Bu anlatımda sayısızca hata bulabiliriz. Bu âyetlere göre Dünya büyük patlama önce boş bir alandı. Bu yanlıştır çünkü evren tekillikken Dünya hala yaratılmış değildir yani üzeri boş bir yer olamaz.

İkinci olarak burada gök ve yer değil gök ve su ayrılıyor.

Üçüncü olarak, bu âyetlerde bahsedilen su yeryüzündeki denizlerin suyudur fakat Kur'an'da durum böyle değildir.

Dördüncü olarak, bu âyetlerden denizlerin toplanıp karanın görünür hale geldiğini çıkartıyoruz. Fakat bu yanlıştır. Yeryüzündeki su gökten meteorit vasıtasıyla inmiştir. Yani

sular çekilmemiştir. Yine âyetlerden suların her zaman yeryüzünde olduğu manası çıkıyor. Bu âyetler hem bilim hem de Kur'an ile çelişmektedir. Kur'an'a göre sular gökten inmiştir. [70]

Beşinci olarak, meyvelerin, bitkilerin, mevsimlerin yaratılışı Güneş'in ve Ay'ın yaratılışından önce olduğu söyleniliyor. Bu imkansızdır çünkü Güneş Dünya'nın yaratılışından öncedir. Ay ise herhangi bir canlının yaratılışından öncedir.

Altıncı olarak, Allah Ay'a ve Güneş'e ışık demektedir, sanki aynı cisimlermiş gibi anlatılıyor. Sanki tek fark boyutlarıymış gibi anlatılıyor. Bu hem bilim ile hem de Kur'an ile çelişmektedir. Kur'an Ay'ı Güneş'ten ayırmıştır farklı şeyler olduğunu söylemiştir. [71]

Yedinci olarak, Kur'an'da yaratılış pek çok âyette dağıtılmışken Tevrat'taysa Eski Ahit'in ilk bölümünde yaratılışın altı gününün kronolojisi bir bölüm halinde kesintisiz bir kıssa halinde anlatılmıştır. Peygamber Tevrat'tan kopya çekse niye Kur'an'daki anlatım dağınıktır? Sonuçta kopyalayınca hepsini bir kerede Kur'an'a koyabilirdi.

Sekizinci olarak, Kur'an'da evrenin 6 günde yaratıldığı yazılıyor fakat bu günlerin mahiyeti hakkında bilgi verilmez Tevrat'tayasa 'sabah oldu, akşam oldu birinci gün' ifadesi geçiyor. Sanki bu ve benzeri ifadeler bizim yerküremizin günleriyle aynı olduğu ifade ediliyor. Peygamber kopya çekse niye bunları kopyalamadı?

Dokuzuncu olarak, Tevrat'ta altıncı günün sonunda insanın yaratıldığı belirtiliyor. İnsanın yaratılışı da ilk altı gün içinde yer alıyor. Kur'an'da insanın yaratılışına ilk altı gün içinde yer verilmez.

Ayrıca önemine binaen şunu da belirtmek gerekir ki: Kitab-ı Mukaddes'te yaratılış olayı sadece hikâye edilmiştir. Üzerinde düşünüp ibret almaya teşvik etme hususunda herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir. Kur'an-ı Kerim'de yaratılış ile ilgili olarak verilen âyetler yaratılışın önemi ve mükemmelliği üzerinde insanı düşünmeye sevk edecek şekilde yer almıştır. "Düşünenler için ibret vardır", "düşünüp ibret almaz mısınız?" vb. ibareler yer almıştır. [72] Ayrıca yaratılışın her bir öğesinin yaratanın büyüklüğüne delalet ettiği de sık sık belirtilmiştir. [73]

Onuncu olarak, Tevrat'ta Tanrı gökleri yeri yarattıktan sonra dinlendi, yaptığı bütün işini bıraktı şeklinde bir anlatım vardır. Ama Kur'an'da yaratanın dinlendiğine veya işini bıraktığına dair herhangi bir ifade yoktur. Aksine Kur'an bu hatalı anlayışı açıkça reddederek şöyle buyuruyor: "Gökleri, yeri ve ikisi arsında bulunanları altı günde yarattık ve bir yorgunluk da duymadık …" [74]

On birinci olarak, Kur'an'da göğün yaratılışına pek çok yerde değinilirken Tevrat bu konuda pek çok şey söylememektedir. Kur'an göğün bina edilmesinden, genişletilmesinden, gecesinin karartılmasından, yükseltilmesinden, duman halinde oluşundan, çatlaksız oluşundan vb. bahseder. Tevrat ise yeryüzünün yaratılışına odaklanır ki bu büyük bir eksikliktir.

On ikinci olarak, Tanrı insanı yarattığı zaman yerden çıkan sular yeryüzünü kaplamış olmasına rağmen hiçbir kara bitkisi yoktu (Göğün ve yerin yaratılış öyküsü: Rab Tanrı göğü ve yeri yarattığında, yeryüzünde yabanıl bir fidan, bir ot bile bitmemişti. Çünkü Rab Tanrı henüz yeryüzüne yağmur göndermemişti). [75] Metnin bundan sonraki kısmı “insanla birlikte Tanrı bir de bahçe yaratır” [76] diyerek bu noktayı doğruluyor.

Görülüyor ki, yeryüzünde bitki örtüsü insanla aynı zamanda ortaya çıkmaktadır. Oysa bu bilimsel açıdan yanlıştır. Çünkü insan arza ayak bastığında, çok uzun zamanlardan beri yeryüzü bir bitki örtüsünün taşıyıcısı idi. Bu Kur’an’la da çelişir çünkü Allah Bakara 29’da yeryüzündeki her şeyin bizden önce yaratıldığına vurguluyor sonraki âyetteyse Adem’in yaratılışından bahsediliyor.

Görülebileceği üzere Kur’an ve Tevrat arasında pek çok fark vardır hem Tevrat bilim ile pek çok noktada çelişmektedir. Tüm bu sebepler Kur’an’ın Tevrat’tan kopya olmadığı sonucunu doğurur.

Mitolojilerde Büyük Patlama?

Mitolojilerde göklerin ve yerin ayrıldığının yazılma bilgisi doğrudur fakat Kur’an’daki anlatım çok daha kısadır, çelişki barındırmamaktadır ve isabetli anlatılmıştır. Mitolojilerdeyse bu olay hakkında pek çok hatalı detay verilmiştir ve bunlar pek çok çelişki barındırırlar.

Sümer efsanelerinde sudan çıkan şey büyük bir dağdır. Yine Sümer efsanesinde gök ile yer başta ayrıydı sonradan birleşti ve bu birleşmeden hava doğdu ve bu hava gök ile yeri ayırdı. [77] Bunlar hatalıdır, evren başta kocaman katı bir şey değildi ve ayrı şeyler değillerdi. Evren sıvı halinde bir tekillikti. Bu tek bilim ile değil Kur’an ile de çelişmektedir çünkü Kur’an’da hem ilk başta ayrı oldukları bilgisi yoktur hem de âyetlerden anladığımıza göre evren ilk başta bir tekillikti yani tekillikten önce ayrı değildi.

Babil mitlerinde Tiamat tanrıçasının bedeni ikiye ayrılarak gök ve yer yaratılmıştır. [78] Burada büyük bir hata vardır çünkü bu anlatıma göre Tiamat sadece ikiye ayrılmıştır fakat büyük patlamaya göre gök cisimlerinin hepsi birbirinden ayrılmıştır. Hem ikiye ayrıldığını söylemek yerin göklerle yaklaşık aynı boyutta olduğunu söylemeye getirir. Şu an bu yazıyı yazarken bile bazı atomlar bedenimden ayrılmaktadır. Fakat kimse benim ikiye ayrıldığımı söylemez. Aynı şekilde evren benim bedenim olsa Dünya o atomdan daha küçüktür bu yüzden Tiamat’ın ikiye ayrılmasından bahsedemeyiz.

İkiye bölme efsanesi Hintlerde [79-80], Azteklerde [81] ve Okyanusyalılarda da vardır. [82] Açıkladığım gibi bu yanlış bir anlatımdır.

Çin’e uzanırsak burada daha çok hata vardır. Göklerin ve yerin her gün üç metre uzadığı söylenilmekte [83] ki bu yanlıştır. Evren ışık hızından daha hızlı bir şekilde genişlemektedir hem de burada yeryüzünün genişlemesi hızı evrenin ki ile eş tutulmuş. Bu tamamen hatalıdır. Yeryüzü bir senede birkaç santimetre genişler evren içinse durum böyle değildir. Ayrışmadan on sekiz bin yıl sonra göklerin atmış kilometre büyüklüğünde olduğu söylenilir

[83] ki bu da hatalıdır. Evren büyük patlamadan bir salise sonra bile milyarlarca ışık yılı büyüklüğündeydi.

Evreni temsil eden P’an ku öldükten sonra bu varlığın gözlerinin Güneş’e ve Ay’a dönüştüğü söylenilir. Saçlarıysa yıldızları oluşturduğu ifade edilir. [83] Yani Güneş’in kökeni yıldızlarla eş tutulmak yerine Ay ile eş tutuluyor. Bu bilimsel olarak yanlıştır. Ay Dünya’nın bir uydusudur, Güneş’se bir yıldızdır.

Aslında tüm bu benzerlikler tüm bu bölgelere Peygamberin geldiğine delildir. Birbirinden bağımsız farklı kavimler aynı şeyi söylüyorsa bu bilgi doğrudur. Bunu reddedenler bilime de inanmasın. Mesela Everest dağının en yüksek tepe olduğuna niye inanıyoruz genel olarak? Çünkü birbirinden bağımsız insanlar bu bilgiyi aktarmaktadır, toplumun geneli gidip Everest’in yüksekliğini ölçmemiştir.

Canlılar arasındaki benzer genlerin ortak atadan geldiği çıkarımını yapan ve kesin emin olan insanlar (gayrimüslimler) neden Sümerlerdeki bu benzerliklerin de aynı ortak kaynağın ürünü olduğunu düşünemiyorlar?

Felâk Suresi Ve Büyük Patlama

Daha önce söylediğim gibi ‘fetq’ kelimesi ‘f-l-k’ kökünden gelir. Bu kökten gelen bir kelime bir sureye adını vermektedir. Bu sure Felâk suresidir. Bu surenin 1. âyetinde şöyle buyruluyor: “De ki: Felâk'ın Rabbine sığınırım.”

‘Felâk’ kelimesinin etimolojik açıdan pek çok manası vardır. Ancak kelime ‘birdenbire çatlayıp, şiddetle patlamadan doğan’ demektir: “Bir de falk maddesinde yarmak, yarılmak mânâsından başka bir sürat ve şaşmaya değer bir güzellik ve bir baskı ve şiddet mânâsı da bulunur. Onun için hızından insanları şaşırtacak derecede aşırı ve süratle koşmaya tefellük denilir …” [84] Diğer bir tarife göre; ‘infilak ettirilmiş’ anlamına gelmektedir. Yani infilak olayının sonucuna verilmiş bir kavramdır.

Âyet apaçık şekilde büyük patlamaya işaret ediyor. ‘Şiddetli, süratle, hızlı’ kelimesi de bu fikri daha çok desteklemektedir. Evren çok hızlı bir şekilde genişlemiştir. Işık hızından kat kat daha hızlı bir şekilde.

Mevdûdî de bu âyetlerin büyük patlamaya işaret ettiğini söylemiştir: “Hasılı bütün varlıklar bir nevi inşikak ile yokluktan varlığa geçerler. Hatta yeryüzü ve gökler büyük bir patlama sonucu meydana ayrı ayrı gelmişlerdir: "...göklerle yer bitişikti, biz onları ayırdık." [Enbiyâ, 21/30] Yani ‘felâka’ bütün varlıklar için geçerli genel bir kavramdır.” [43]

Yine yokken ortaya koyma manasını nakletmiştir: “İşte bu mânâlarla ilgili bulunan bu felk maddesinden felâk lâfzının lügatta isim olarak geleceği üzere birçok mânâları beyân olunuyor: 1- Adem (yokluk)den yarılıp çıkan halk, yani genelde bütün mahlûkat ve özellikle dağlardan pınarlar, buluttan yağmurlar, yerden tohumdan bitkiler, sulb (döl)lerden nesiller, rahimlerden evlatlar gibi bir asıldan ayrılıp çıkan yaratıklar,

doğanlar, bu mânâda felak mahluk ve meftur anlamdaşı gibi olarak iki mânâsıyla Samed'e karşılık ve onunla mütezâyif olur. Yani Samed'in eksiksizliğine karşılık bu eksikli ve ona muhtaç olur. İzafeti de bunu belirtir.” [84]

Yine âyetteki yarma şunları da içine alır: Evrenin ilk enerjisi yarılarak temel 4 kuvveti oluşturmuştur. Şu an içinde yaşadığımız evrenimizde hemen hemen her şeyin yarılarak çoğaldığını gözlemliyoruz. Canlı organizmaların bölünmesi (mitoz bölünme, mayoz bölünme, bakterilerin bölünmesi vb.), DNA’nın yarılıp ayrılması gibi örnekler yaratıcının yararak-ayırarak yaratmasına örnek gösterilebilir.

Göklerin Çoğul Olup Yerin Tekil Zikredilme Sebebi

Vehbe Zuhaylî âyetlerde gök kelimesinin çoğul, yer kelimesinin tekil kullanma sebebini şöyle açıklıyor: “Bilindiği gibi yer de gökler gibi Yüce Allah'ın şu buyruğu gereği yedi tanedir: "Ve arzdan da onlar gibisini ... (yarattı)" [Talâk, 65/12]. Sebep şudur: Sema fail ve etkileyicidir. Arz ise semanın bu fiillerini kabul edici ve onlardan etkilenicidir. Etkileyici birden çoktur ve bu sebeple dört mevsim ve diğer değişik haller ortaya çıkar. Şayet sema tek bir tane olsaydı, etkiler arasında benzerlik olurdu da âlemin maslahatına olan olaylar ve dengeler bozulur giderdi. Yer ise etkiyi kabul edendir. Kabul için ise tek bir varlığın bulunması yeterlidir.” [40, 85]

Durum tam da böyledir. Mesela evren yok olsa Dünya var olamaz fakat tam tersi mümkündür. Veya Dünya’nın evrendeki etkisi öyle küçüktür ki yok denilebilir. Zikredilebilecek etki Ay’a etkisidir veya bazı göktaşlarına, biraz da Güneş sistemimizdeki gezegenlere. Aslında bakıldığında bile öbür gezegenleri Dünya değil, evrenin kumaşı etkiliyor. Hem de meteor yine gök etki edici oluyor. Mesela meteorlar vasıtasıyla yeryüzüne su, demir gibi maddeler inmiştir.

Yine Dünya Güneş’ten gelen ışınları kabul eder, bu durumda da meful yeryüzüdür. Dünya Güneş’in etrafında, Güneş galaksinin, galaksi de evrenin etrafında döner. Daha pek çok örnek var. Zaten yeryüzünün meful olduğunu herkes kabul edecektir.

Evrenin Yükseltilmesi

Evrenin başlangıcı ile alakalı başka âyetlere geçelim: Ra’d 2. "Allah, gökleri, gördüğünüz şekilde, direksiz olarak yükseltendir."

Nâzi’ât 27-28. "Sizi yaratmak mı daha zor, göğü mü? Allah onu bina etti. Kalınlığını yükseltti, ona belli bir düzen verdi."

Rahmân 7. "Gökyüzünü Allah yükseltti ve mizanı O koydu."

Gâsiye 18. "Göğün nasıl yükseltildiğine?"

‘Refea’ (رفع) kelimesinin mekanlar için kullanıldığında anlamının ‘yükseltmek’ olduğu açıkça ortadadır. Bakara 127 âyeti de bize çok ilginç bir ipucu sunar.

Bakara 127. "İbrahim, İsmail ile evin temellerini yükseltiyor: 'Rabbimiz, bizden kabul et, şüphesiz sen İşitensin, Bilensin."

Hz. İbrahim ve hz. İsmail bir bina inşa etmiştirler. Düz (2 boyutlu, en ve boy) olan bir toprak yüzeyine (temele) taşları yığarak oluşturdukları duvarlar ile 3. boyut olan (yükseklik) kazandırmaktadırlar. 2 boyutlu düzleme yükseklik kazandırarak küp şeklinde, 3 boyutlu bir yapı inşa etmişlerdir.

Bütün bunlar birleştirildiğinde Allah'ın evreni-evrenleri bina ederken yükselttiği diğer deyiş ile boyut kazandırdığı çok net anlaşılır. Gerçekten de evrenin-evrenlerin oluşumu incelendiğinde büyük patlama ile 0 boyut halindeki evren-evrenler yükseltilerek mekân boyutları olan 1. boyut, 2. boyut ve 3. boyut oluşturulmuştur. 4. boyut olan zaman da oluşmuştur. Ayrıca süper sicim teorisine göre 7 boyut daha oluşturulmuştur. Evrenimizde toplam 11 boyut vardır. Göremediğimiz bu 7 boyut Planck uzunluğu mesafesinde kıvrılmıştır. Paralel evrenlerin oluşmasına neden olmaktadır. Evrenimiz aynı mekânda, aynı zamanda çok ama çok sayıda paralel evrene ev sahipliği yapmaktadır.

Sonuç olarak; Nasıl İbrahim peygamber ve İsmail peygamber evi bina ederken duvarları yükselterek 2 boyutlu zeminden, temelden 3 boyutlu bir ev inşa etti, Allah da evreni bina ederken, evreni inşa ederken onu 0 boyuttan 11 boyuta yükseltmiştir.

Nâzi'ât 28'deki Detay

Nâzi'ât 28 çok ilginç bir detay içerir. Allah bu âyette göğün kalınlığını yükselttiğini söylüyor. Buradaki kalınlık evrenin boyutlarını ifade eder çünkü bin dört yüz yıl önce boyut diye bir kelime yoktu ve böyle bir kelime Kur'an'da hiç kullanılmamıştır. Kalınlık için kullanılan kelime 'semkeha'dır. Çoğu mealde bu kelimeye tavan anlamı verilmiştir fakat Kur'an'da tavan kelimesi 's-f-k' kökünden gelen kelimeler ile ifade edilir fakat bu âyetteki 'semkeha' kelimesinin kökü 's-m-k'dır. İbn Mazur Lisânü'l-Arab sözlüğünde bu kelimeye kalınlık anlamını vermiştir.

Kur'an'da boy için kullanılan kelimeler 't-v-l' kökünden gelir. Genişlik için kullanılan kelimelerse 'v-s-a' kökünden gelir. Yükseklik için de 'b-s-k' kökünden gelenler kullanılır. Nâzi'ât 28'deyse tek bu âyette 's-m-k' kökünden bir kelime kullanılıyor. Buradaki kalınlığın 'b-s-k' kökünden gelenlerden farklı olduğunu anlamamız zor değil çünkü aynı genişlikten, enden bahsedilseydi Allah aynı kökten gelen kelimeleri kullanırdı. Tüm bunlar bizi şu sonuca ulaştırır: Ayette bahsedilen kalınlık boyutlara işarettir.

Göklerin yükselmesinden sonra evrenin bina edilişi ve genişlemesi gelmektedir: Zâriyât 47. "Göğü kudretimizle biz kurduk ve şüphesiz genişletmekteyiz." [86]

Evrenin Kuvvetlerle Yaratılması

Genel meallerde "kuvvetler" tekil olarak gelir fakat Arapçasına bakınca bu kelime çoğul şeklindedir. Arapçada çoğul üçten başlayıp sonsuz sayıyı kapsar. İki şeyi ifade etmek için "tesniye" kullanılır, yani basitçe bu ayetteki kuvvet sayısı üç ve sonsuz arasında bir sayıda.

Evrenin İnşa Edilmesi

'Beneynaha' 'inşa etmek' demektir. Âyet iyi incelendiğinde evrenin bir yapı gibi (ev) inşa edildiği, bina edildiği anlaşılmaktadır. Bir şeyi bina etmek, inşa etmek olmayan bir şeyi olan bir şey haline getirmekle gerçekleşir. Nasıl ki bir bina önce temeli atılır, daha sonra demirleri ve betonu dökülür, daha sonra tuğlalar ile duvarları örülür yani aşama aşama bina edilir, evren de bu şekilde aşamalı şekilde bina edilmiştir, inşa edilmiştir.

Evrenimiz galaksi filamentlerinden oluşmuştur. Bu filamentler bizim evrenimizin yapısının tuğlasını oluşturur. Allah Bakara 22'de evrenin bir yapı (İngilizcede 'a structure' (and the sky a structure,)) olduğunu söylüyor. İnternete 'structure of the univers' yazarak, aratırsak, sonuç çok ilginç. Tam da dediğim galaksi filamentleryle karşılaşıyoruz. Galaksi filamentlerine işaret edildiğine başka bir delil de Kâf 6'dır. Allah bu âyette göğü bina ettiğini söyledikten sonra onun hiçbir çatlağa sahip olmadığını söylüyor.

Evrenin sonu hakkındaki yazımda evrenin galaksi filamentleri sayesinde çatlaksız olduğunu görmüştük. [57] Yani göğün bina edilmesinin çatlaksız olma ile bir ilişkisi vardır bu da bize âyetlerin galaksi filamentlerine işaret edildiğine bir delildir.

Evrenin Genişlemesi

Zâriyât 47 ile devam edersek, evrenin genişlediği söyleniliyor. Bu âyet hakkındaki ihtilaflara başka bir yazımda cevap vermiştim. [69] Edwin Hubble isimli bir astronom incelediği galaksilerin renginin kırmızıya kaydığını görerek bunların bizden uzaklaştıklarını, hatta hızlanarak uzaklaştıklarını tespit etmiştir. Bu bulgu sayesinde evrenin genişlediği bilgisi ortaya konmuştur. Kur'an'da bu keşif ile uyuşmaktadır.

Evrenin genişlediğine işaret edecek başka âyetlerde göğün yükseltildiği hakkındaki âyetlerdir. Büyük patlama bir genişleme olduğuna göre bu patlamadan sonra evren sürekli genişlemiş yani her yöne yükseltilmiştir. Beydâvî bu görüşü nakleder: "… yukarıya doğru giden kalınlığını yüksek yaptı demektir …" [87]

Evren Eskiden mi Genişliyordu?

İddia: Allah göğü yükselttim derken geçmişte yükselttiğini söylüyor.

Cevap: Bunu farklı âyetlere bakarak çözelim. Allah Ra'd suresinin 3. âyetinde dağları, bitkileri ve ırmakları var ettiğini söylüyor. Burada gelen fiil geçmiş zaman olarak kullanılmıştır. Peki iddia sahibine soruyorum: Artık ırmakların ve bitkilerin oluşum süreci sona mı erdi?

Evren 2 kere genişlemiştir. Daha doğrusu ilk başta enflasyon olmuştur. Sonra normal genişlemiştir. Buna göre Allah'ın yükselttim demesini enflasyona işaret olarak alabiliriz. Kozmik enflasyon, büyük patlama paradigmasına uyan kozmolojik bir modeldir ve bu sırada gözlemlenebilir evreni içeren evrenin bir bölgesi, oldukça büyümesine izin verecek çok şiddetli bir genişleme aşamasıdır. Enflasyon çok az bir süre sürmüştür ama genişleme

hızı şu ankinden çok daha yüksekti. [88] Allah'ta yükselme fiilini kullanarak enflasyonu özel bir genişleme olduğunu belirtmek için kullanmış olabilir.

Şöyle de diyebiliriz: Allah için olan biten her şey aynı anda gerçekleşmektedir. Bu aynı zamanda kıyamet günündeki birçok olayın, bizim bakış açımızdan çok ileride, Kur'an-ı Kerim'de geçmiş zamanda neden atıfta bulunduğuna dair felsefedir. Bu âyette de bu felsefeden söz konusu olabilir. Allah bu olayı kıyamet gününden önceki zaman olarak ifade edebilir. Yani dediğime göre durum şöyle olur: Allah bu âyette 'yükseliyor' deseydi kıyamet günü evren hala yükseliyor olacaktı.

Görünmeyen Direklerle Göklerin Yükseltilmesi

Ra'd 2'ye geri dönersek Allah bu âyette göklerin direksiz olarak yükseltildiğini söylüyor. Peygamber zamanında göğün direkler ile yükseltildiğine inanılıyordu. Bu direkler de 'dağlardı' hatta bu âyetten sonra bile bazı erken müfessirler (İbn Abbâs, İkrime ve Mücâhid) âyetin Kâf dağından bahsettiğini söylemişlerdir. [89]

Âyette geçen 'direk' kelimesinin temel anlamı 'dayanak' veya 'destek'tir yani 'bir şeyi ayakta tutmaya destekleyen şeydir'. [90]

Peki bu destek gerçekte ne olabilir? Bu destekler göremediğimiz, algılayamadığımız, tespit edemediğimiz karanlık enerji olmalıdır. Allah evreni karanlık enerjiyle yükseltmiştir (genişletmiştir). Karanlık enerji olmasaydı evren kendi üzerine kapanırdı (çökerdi) ve şu anki evren hiç oluşmazdı.

Göklerdeki Mizan

Rahmân 7'ye baktığımızda Allah'ın evrene mizanı koyduğu söyleniliyor. Bu yerleştirilen-kurulan denge ne olabilir? Evrenimiz büyük patlama ile ilk oluştuğu anlarda eşit miktarda madde parçacığı ve anti madde parçacığı üretmişti. Tam olarak birbirine eşit miktarda

Zâriyât 49. "Öğüt almanız için de her şeyi çiftler halinde yarattık."

Bu âyet süper-sicim teorisi kapsamında süper-simetriye [91] işaret olmakla birlikte, madde ve anti-madde parçacıklarının her zaman çiftler halinde yaratılmasına da bir işaret vardır.

Şimdi tekrar konumuza dönelim; Anti-madde parçacıkları ile madde parçacıkları birbirleri ile temas ederlerse birbirlerini yok ederler ve saf enerji ortaya çıkar. Evrenin yaratılışının ilk saniyelerinde çiftler olarak ve eşit miktarda üretilen madde ve anti-madde parçacıkları birbiri ile temas ediyor ve birbirlerini yok ederek ('annihilation') saf enerjiye dönüşüyorlardı.

Bu durumda beklenen şey evrenin başlangıcında tüm maddenin ve anti-maddenin yok olmasıdır. İşte tam bu noktada Allah'ın koyduğu mizanı (dengeyi) göreceğiz.

Baryogenez ('baryogenesis') olarak bilinen bir süreçte madde parçacıklarının milyarda 1 tanesi yok olamadan kalabildi. Milyarda 1 olacak şekilde madde parçacıkları anti-madde

parçacıklarına üstün gelmişlerdir. Bu milyarda 1 oranındaki madde yönündeki fazlalığın evrenin kumaşında oluşan değişikliklerin neden olduğu düşünülmektedir. [92]

İşte Allah'ın koyduğu, maddeye karşı anti-madde oranı olan milyarda 1 dengesi evrendeki tüm maddeyi oluşturmuş ve müthiş bir denge ile evrendeki her şeyin yaratılmasına sebep olmuştur. Âyetteki bu mizan, bu denge madde anti-madde dönüşme dengesi olan 'milyarda 1' dengesi olmalıdır.

Evrenimiz içinde her şey ama her şey zaten bir denge içindedir. Bunu biliyoruz. Ancak âyette evrenin yükseltilmesine (boyut kazandırma) vurgu yapıldıktan hemen sonra mizana dikkat çekildiği için Allah'ın bu koymuş olduğu dengenin evrenin ilk saniyelerinde var olması ve tüm evrenin var oluşuna etki etmesi gereklidir.

İzotropik Evren

Bu mizan evrenin izotropik olmasına da işaret edebilir. Evrenin izotropik olması, baktığımız her doğrultuda, evrenin aynı olduğunu söyler. Evrenin farklı göründüğü, özel bir doğrultu yoktur. Hangi doğrultuda bakarsak bakalım, aynı türden yapılar ve benzer sayıda gökadaya rastlarız. Aynı zamanda genişlemeyi ifade eden Hubble sabiti de her doğrultuda aynıdır. Yani evrenin herhangi bir yönüne baktığımızda, aynı oranda genişleme görürüz. [93-95]

Bu dengeyi 'yükseltme' ile ilişkilendirdiğimizde şu sonuç çıkıyor: Evren dengeli (izotropik) bir şekilde yükseltilmiştir (genişletilmiştir). Bu da tam da bilim ile uyuşmaktadır. Râzî bu konuya şöyle değinir: "Sonra bu, semanın yuvarlak olduğuna da delalet eder. Zira o, şayet yuvarlak olmasaydı, onun bazı tarafları düz, bunları açık (köşe şeklinde), bazı tarafları da çizgi halinde olur, böylece de onun bir kısmı bize daha yakın olurken, diğer bazı kısımları da daha uzak olur; böylece de, gerçek bir tesviye ve düzeltme meydana gelmemiş olurdu." [96]

Önce Gökler mi Yoksa Yer mi Yaratıldı?

İddia: Fussilet 9-12. "De ki: 'Siz yeryüzünü iki günde yaratanı inkâr ediyor ve O'na ortaklar mı koşuyorsunuz? İşte alemlerin Rabbi O'dur. O, yeryüzüne sabit dağlar yerleştirdi. Orada bereketler yarattı ve orada tam dört günde isteyenler için fark gözetmeden gıdalar takdir etti. Sonra (summe) duman halinde olan göğe yöneldi, ona ve yere: 'İsteyerek veya istemeyerek gelin' dedi. Onlar: 'İsteyerek geldik' dediler. Böylece onları, iki günde yedi gök olarak tamamladı ve her göğe görevini vahyetti. Ve biz, yakın semâyı kandillerle donattık, bozulmaktan da koruduk. İşte bu, azîz, alîm Allah'ın takdiridir."

Bu âyetlere göre uzay Dünya'dan önce yaratılmıştır.

Cevap: İlk olarak, Allah bu âyette göğü iki günde yarattım demiyor. İki günde göğün işini bitirdim (fekadâhunne) diyor. [97] Buradan şunu anlayabiliriz: Evren zaten yedi göktü Allah sadece bunların iki günde işini bitirdi. Aslında buradan şu sonuç çıkar: Önce evren yaratılmıştır sonra Dünya sonra da evrenin işi bitmiştir. Yani iddia asılsızdır.

Sonra (Summe) Edatının Anlamı

İkinci olarak, çoğu mealde ‘summe’ kelimesi ‘sonra’ olarak çevrilmektedir fakat bu âyette bu kelimenin anlamı bu değildir. Örneğin Yûnus 46’da "onların dönüşü sadece bizedir, sonra/aynı zamanda Allah onların yaptıklarına karşı devamlı şahittir" denilir.

Buradaki ‘sonra/aynı zamanda’ kısmında ‘summe’ kelimesine ‘sonra’ anlamı verilirse sanki "Allah önceden onların eylemlerini şahit değildi" gibi bir anlam çıkmaktadır. Dolayısıyla bu âyette ‘sonra’ anlamında kullanılmamıştır.

Bir başka örnek de En’âm 11’dir: "Yeryüzünde gezin aynı zamanda yalanlayan kimselerin sonucunun nasıl olduğuna bakın."

Âyetin bu kısmında ‘aynı zamanda’ manası verilen kelime ‘summe’ kelimesidir. Bu âyet “önce gezin ondan sonra bakın” anlamında değil “gezin ve aynı zamanda yalanlayan kimselerin sonucunun nasıl olduğuna bakın” anlamındadır.

Yine Beled 17’den örnek verebiliriz: “O sarp yol nedir, bilir misin? Köle âzat etmektir. Veya bir kıtlık gününde yakını olan bir yetimi yahut aç açık bir yoksulu doyurmaktır. Sonra iman edip birbirlerine sabrı tavsiye edenlerden ve acımayı öğütleyenlerden olmaktır.” [98]

Beydâvî bu konuda şöyle buyuruyor: “Sümme edâtı ise belki de iki yaratmanın arasındaki farkı göstermek ve göğün yaratılışım yerin yaratılışına üstün kılmak içindir. Meselâ: "Sonra îman edenlerden oldu” [Beled, 90/17.] kavli gibi.” [99]

Âyetlere baktığımızda sarp yolunun ne olduğu soruluyor cevaptaysa iman etmekten bahsediliyor. Buradaki ‘sonra’ kelimesinin üstünlüğü ifade ettiği açıktır.

Başka bir örnek de Kalem 23’tür: “Kaba ve haşin, bütün bunların ötesinde soysuza da uyma!”

Burada ‘summe’ edatının üstünlüğü ifade etmek için geldiği bellidir. [100]

‘Summe’ kelimesinin bu anlamda olduğunu söyleyen pek çok müfessir vardır: "Sonra göğe yönelip (İstiva edip) ..." buyruğunda yer alan "sonra" tabiri arada geçen zaman fasılasını ifade etmek için değil, iki yaratma arasındaki farklılığı ve göklerin yaratılışının yerin yaratılışına üstünlüğünü açıklamak içindir. İlk atıf (bağlaç) "fe" harfi ile yapılmış iken, daha sonrakileri "sümme (sonra)" ile atfedilmişlerdir. Çünkü birinci yaratma fasılasız olarak ölümün akabinde gelmiştir. Ölüm ise hayat denilen bir süre geçtikten sonra ve ikinci hayattan sonra gelir.” [101]

Yine Beydâvî, Râzî, Ali Küçük, İbn Arabi gibi pek çok alim bu fikri savunmuştur. [102]

Görüldüğü gibi Fussilet 11’deki ‘summe’ yaratılış sırası için değil ama evrenin yaratılışını Dünya’nınkine üstün tutmak için kullanılıyor. Ki bilimsel olarak evrenin yaratılışı daha üstündür.

Üçüncü olarak, bu âyette kullanılan ‘sonra’ edatının bu anlamda olduğunun başka bir delili de Nâzi’ât suresinin şu âyetleridir: " Sizi yaratmak mı daha güçtür yoksa göğü mü? Onu

(Allah) bina etti. Kalınlığını yükseltti, ona belli bir düzen verdi. Gecesini kararttı, aydınlığını çıkardı. İşte bundan sonra arzı yayıp döşedi. Yerden suyunu ve bitkisini çıkardı. Dağları sağlam bir şekilde yerleştirdi. Hepsi sizin ve hayvanlarınızın yararlanması için." [103]

30. âyette 'sonra' için kullanılan kelime 'beade'dir. Bu kelime Kur'an'da her zaman bir sıralama için kullanılmıştır. Yani buna göre göğün bina edilişi (düzenlenişi) Dünya'nın yaratılışından kesinlikle öncedir. Bu da bize Fussilet suresinde göğün sonra yaratılmadığını gösterir.

İddia: Nâzi'ât 30'da yerin yaratılışı değil onun döşenmesinden bahsediliyor.

Cevap: İlk olarak, Râzî'nin dediği gibi: "… yerin döşenmesi, yerin yaratılmasından ayrılmayan bir husustur." [104]

Yani buradaki döşeme yaratılmayı da kapsar. Nitekim Dünya'nın şekli hakkındaki yazımda bu âyetteki döşemenin oluşacak Dünya'ya ait uzaydaki dağınık kaya parçalarının toplanmasına işaret olduğunu belirtmiştim. [105] Bu toplama Dünya'nın bir yaratılışıdır.

İkinci olarak, Nâzi'ât 32'de Allah dağların yaratılışını da zikretmektedir. Bunların hepsi göğün yaratılışı ve düzenlenmesinden sonradır. Fussilet 10'a baktığımızda dağların yaratılışı gökten önce zikredilmektedir. Yani anlaşılacağı üzere Fussilet suresindeki yaratılış, bir sıralamayı temsil etmiyor eğer temsil etseydi âyetler arası çelişki olurdu.

Yine bu konu ile alakalı başka bir detay da Bakara 29'da da Allah göğü Dünya'dan 'summe' düzenledi diyor. Eğer 'summe' edatı bir zaman sıralanışı ifade etse Allah niye her iki âyette de 'summe' kullanırken göğün önce yaratıldığını söyleyen âyette 'bedea' edatını kullanıyor? Bu çok ince bir işaret değildir de nedir?

Hem yine bu âyette yeryüzündeki her şeyin gökten önce yaratıldığı söyleniliyor. Ama Nâzi'ât suresine baktığımızda durumun böyle olmadığını görüyoruz çünkü bu sureye göre hayvanların, bitkilerin yaratılışı daha sonradır yani Bakara 29'da da 'summe' edatı üstünlüğü ifade etmek için kullanılmıştır.

Bir şiirde şöyle söylenmekte: "Galip gelenlere, dahası (summe) babasına galip gelenlere, dahası (summe) daha önce büyük babalarına galip gelenlere söyle." [106]

Eğer şiirdeki 'summe' kelimesini sonra olarak alırsak bu saçma olur. Nasıl oğul babadan önce doğmuş olabilir veya baba büyük babadan önce? Bu imkansızdır buna göre âyetteki 'summe' bir 'de-dahası' anlamına gelir. Hem şiirde 'önce' deniliyor bir de 'summe' deniliyor bu da birbirine zıt iki şeydir. Bu deliller 'summe' kelimesinin her zaman bir yaratılış sırasını ifade etmediğini gösterir.

Eski Tefsirlere Göre Önce Gökler mi Yoksa Yer mi Yaratıldı?

Eski tefsirlere baktığımızda pek çoğu göğün yaratılışını Dünya'dan önce olduğunu söylemektedir. Mesela Kurtûbî şöyle buyuruyor: "Sonra göğe yönelip de ..." Âyetinde 'sonra' kelimesi haber verilen şeyin sıralaması dolayısıyla gelmiştir. Yoksa bizzat işin yapılış sırasını anlatmak için değildir. Nâzi'ât sûresinde de yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Sizi yaratmak mı daha zordur, yoksa gök mü; onu bina etmiştir …" [Nâzi'ât, 79/27.] âyetinde önce semanın yaratılışını söz konusu etti, daha sonra da yer hakkında şöyle buyurdu: "Bundan sonra da yeri yayıp döşedi." [en-Nâziât, 79/30.] Bu âyetlere göre de gök sanki yerden önce yaratılmış gibidir. Yüce Allah bir başka yerde de şöyle buyurmaktadır: "Hamd gökleri ve yeri yaratan ... Allah'ındır." [En'âm, 6/1.] Katâde'nin görüşünce önce sema yaratılmıştır. Yüce Allah'ın izniyle Katâde'nin görüşünün doğruluğu açıkça ortadadır. Bu görüşe göre yüce Allah, önce semanın dumanını, sonra da yeri halketti, sonra da göğe (henüz duman halindeyken) yöneldi ve orayı düzenledi. Bundan sonra da yeri genişletip yaydı. Dumanın yerden önce yaratılmış olduğunu gösteren hususlardan birisi de es-Süddi'nin Ebû Mâlik ve Ebû Salih'ten, onun İbn Abbâs'tan, ayrıca Murre el-Hemdani'nin İbn Mes'ûd'dan ve Resûlüllah (sallallahü aleyhi ve sellem)'ın bir grup ashabından, yüce Allah'ın: "Yerde ne varsa hepsini sizin için yaratan O'dur. Sonra göğe yönelip de onları yedi gök halinde düzenledi" âyeti ile ilgili açıklamalarını aktararak dedi ki: Şanı yüce Allah'ın Arşı su üstünde idi. Sudan önce hiçbir şey yaratmadı. Sudan önce hiçbir şey yaratmadı. Allah yaratıkları yaratmayı murad edince sudan bir duman çıkarttı ve bu duman suyun üstünde yükseldi (sema). O bakımdan ona "semâ" ismini verdi …" [107]

Görüldüğü gibi Kurtûbî hem göğün önce yaratıldığını söylüyor hem de bunun böyle olduğuna pek çok delil sunuyor. Göğün önce yaratıldığını yine Beydâvî, Mukâtil, İsmail Hakkı, Şeyh Nîsâbûrî gibi alimler savunmuştur. [108]

Bir âyet hariç [109] Allah Kur'an'da 'gökler ve yer' ifadesini kullanır. Göklerin yerden önce zikredilmesi de göklerin yerden önce yaratıldığına delildir. Bu âyette niye göklerin önce zikredilmediği sorulursa bende bunun âyetteki 'yüksek-yüce' ifadesi yüzünden olduğunu söylerim. Gökler ve yer diyen tüm âyetlere baktığımızda hiçbir yerde göklerin bir özelliği bu şekilde söylenilmiyor. Bu yüzden Allah böyle yapmış olabilir.

Yer Niye Önce Zikredilmiştir?

Yerin niye önce zikredildiği konusunda da şöyle diyebiliriz: Biz yeryüzünde yaşıyoruz. Yeryüzüne ait bilgileri daha kolay bilebiliriz. Gökyüzü ise bizim araştırmamız için daha da uzak olur. Malumdan meçhule gitme ilmin temel ilkesidir.

İkinci olarak, bu sûre rahman ve rahim adları ile başladı, hem de Allah kelimesi geçmeden. Çünkü Allah özel addır. Karşı taraflar bilmeyebilirler. Rahman yaşatan demektir. Rahim de çalıştıran demektir. Yeryüzünde yaşıyoruz. Rahman ve rahim içinde rahmetteyiz. Emrimize verilen gök değil yerdir. Biz onu kullanıyoruz. Onun için önce yeri anlattı.

Üçüncü olarak, bir ev yapmaya başladığımız zaman önce orada yaşayacak insanların ihtiyaçlarını tasarlanmalı. Oturma odası, yatak odası, mutfak, tuvalet gibi yerler tasarlanmalıdır. Sonra arsası aranmalı, ona göre katlar yapılmalı, onu yerleştirmeliyiz. Allah da önce insanı, meleği, cini ve ruhu takdir etti, planladı. Sonra bunlara mesken olsun diye

arzı seçti. Planlamada önce yer vardır. Sema yer için vardır. İnşaatta ise önce sema inşa edilmiş, sonra arz inşa edilmiş, en sonunda insan yaratılmıştır. Burada hukuktan bahsedilmekte yani planlamadan bahsedilmektedir. Burada arz semadan öncedir. Rahman sûresinde de “Rahman Kur’an’ı öğretti” diyor, sonra “insanı yarattı” diyor. Çünkü Kur’an insanın var edilmesinin planıdır.

Dördüncü olarak, arzın yaratılması semanın da yaratılmasını içerir. Çünkü sema olmasa arz olmaz. Ama arz olmadan da sema olabildiği için arzı anlatmaya başlamıştır. Çünkü onu anlatırken zaten sema da anlatılmaktadır.

Evrenin Duman Hali

Fussilet 12 bilim ile uyuşmaktadır. Evren gerçekten milyar yıl önce duman halindeydi: “Büyük patlamadan yaklaşık 300.000 yıl sonra, evren, ışığın kaçamadığı duman dolu bir oda gibiydi. Evren 1 milyar yaşındayken, duman (aslında ışık yakalayan bir hidrojen gazı) neredeyse tamamen temizlenmiş ve yıldızlar ve galaksilerin görünür olmasına izin vermişti. Ama tam olarak pustan kesilen şey astrofizikteki büyük sorulardan biri oldu. Şimdi, Hubble Uzay Teleskobu tarafından çekilen görüntüleri analiz ederek, araştırmacılar en iyi tahminlerini doğrulamaya yaklaştılar: Duman, en eski galaksilerden gelen ultraviyole radyasyonun bir yangını ile temizlendi.” [110]

Kozmik Toz

Evrenin duman halinden sonra yıldızlar, galaksiler oluşmaya başlamıştır. Bilim adamları da kozmik tozdan bahseder ki aslında makalelerin belirttiğine göre bu parçacıklar duman parçacıklarıdır [111-112] tıpkı Kur’an söylediği gibi. Râzî’nin yaptığı açıklamalara göre duhân/duman kelimesi “ışıksız ve birbirine bitişmemiş parçalar” demektir. [113] Râzî’nin bu belirtisi Enbiyâ 30’a bir işarettir. Evrenin duman hali büyük patlamadan sonra olmuştur.

Evrenin Karanlık Çağı

Yine Râzî Allah’ın gökleri, yıldızları, güneşi ve ayı yaratmak istediği zaman parçaların karanlıkta olduğunu belirtiyor. Bundan dolayı onları duhân/duman olarak isimlendirilmesi uygun olduğunu söylüyor, daha sonra Allah onların ışık ve aydınlık sıfatlarını yarattığını belirtiyor. [114]

Aynı şeyi İbn Âşûr zikretmektedir. [115]

Râzî’nin belirttiği bu incelikler bilimsel olarak ispatlanmıştır. Evren, duman halindeyken, karanlık dönemini (dark age) geçirmekteydi yani tüm gökler karanlık içindeydi. [116]

Ebussuûd ‘duman’ kelimesini karanlık bir durum olarak anlamış, göğün maddesini veya onu oluşturan çok küçük parçaların karışıklığını ve bilinmezliğini ifade etmek için kullanıldığını ifade etmiştir. [117] Yani buradaki ‘duman’ ile kâinatın yaratılmasından önce bir bulut şeklinde olması ve tüm maddeler ve nesnelerin muğlak ve meçhul şeklinde olması hali

kastedilmiştir. Çağımızda bilim adamları bunu 'nebula' olarak adlandırmaktadırlar. Yani kâinatın yaratılmasında kullanılan madde bir 'nebula' gibi dağınıktı. [118]

İsteyerek Veya İstemeyerek Gelin

Evrenin duman halinden sonra Allah göğe ve yere 'isteyerek veya istemeyerek gelin' demektedir. Bu ifade göğün ve yerin şu anki haline gelmelerini ifade etmektedir. Buradan da şunu anlayabiliriz: Gökler ve yer ikisi de duman halindeydi [119] Allah bunların şu anki forma gelmesini diledi böylece yer bir kaya parçası oldu duman olan gökte ise yıldızlar oluştu ki bunu sonraki âyette görüyoruz.

"O halde bunların ikisi de aynı anda o "duman" halindeki varlıktan yaratılmışlardır. O zaman bu duman olması hali, göklerin ve yerin vücuda gelmesinden önceki haldir." [120]

Bakara 29'daki Sonralık

Şunu da eklemek isterim: Bakara 29'da şöyle buyrulur: "Yerde ne varsa hepsini sizin için yaratan, sonra göğe yönelip onları yedi gök hâlinde düzenleyen O'dur. O herşeyi hakkıyla bilir."

Bu âyetteki 'summe' edatını tıpkı Fussilet suresindeki gibi anlayabiliriz ama bu âyette şöyle bir şey var: Âyette yer düzenlendi veya yaratıldı denilmiyor, yerdeki şeylerin yaratılışından bahsediyor yani maddeden bahsediyor. Allah büyük patlama ile yeryüzündeki her şeyi yaratmıştır bundan sonra da göğü düzenlemiştir.

Göğün Gecesinin Karartılması

Allah bu olaydan sonra göğün gecesinin karartıldığını ve ondan aydınlığını çıkarttığını söylüyor. [121] Âyette bahsedilen gece karanlık maddeye işaret edebilir. Göğün gündüzü bizim bildiğimiz madde olup, gece de karanlık madde olabilir çünkü âyette yerin gecesinden değil, göğün gecesinden bahsediliyor.

Peki göğün gecesi nasıl karartılmıştır? Muhtemelen bu karanlık foton sayesinde olmuştur.

Karanlığın Parçacığı

Karanlık foton nedir? Karanlık foton karanlık maddeyi görünmez yapan foton olduğu düşünülüyor. Yani onu kararlaştıran foton olduğu düşünülüyor. [122-124] Şu âyetlere bakarak açıklamamıza devam edelim: İsrâ 12. "Oysa Biz geceyi ve gündüzü iki delil yaptık; sonra gecenin delilini silip gündüzün delilini gösterici yaptık ki, Rabbinizden lütuf ve ihsan isteğinde bulunasınız; bir de yılların sayısını ve hesabını bilesiniz. Artık her şeyi ayrıntılı olarak anlattık."

Yâsîn 37. "Gece de onlar için bir delildir. Gündüzü ondan çıkarırız, bir de bakarsın karanlık içinde kalmışlardır."

Âyetlerden anladığımıza göre, ışığın parçacığı yani foton gelirse karanlığın parçacığı siliniyor yani fotonun ele geçirdiği bölgeyi terk ediyor ya da özelliğini kaybediyor. Işığın fotonu çekilince de karanlık foton tekrar o bölgeye gelip karartıyor. Ya da o bölgeden gitmemişti ama özelliği silinmiş kaybolmuştu, ışığın fotonu çekilince tekrar özelliklerini sergileyip karanlığı oluşturmaya devam ediyor. Buradan karanlığın ışık yokluğu değil de bir varlıkta olduğunu anlıyoruz.

Yine Yûnus 27'de gece karanlığının bir parçasından bahsediliyor bu da yukardaki fikri sağlamlaştırmaktadır: "Yüzleri geceden daha kara bir parçayla örtülmüş gibidir."

Evrenin Karanlık Çağı

29. âyetin ikinci tevili şöyle olabilir: Büyük patlamadan sonra evren karanlık bir haldeydi. Evrenin genişlemesi ve soğuması devam ederken atom altı parçacıklar olan protonlar, nötronlar, elektronlar ve fotonlar oluştu. Fakat evren hala saydam değildi. Fotonlar serbest olarak hareket edemiyorlardı. Bu süreç yaklaşık 380 bin yıl sürdü. 380 bin yıl boyunca karanlık olan evren ilk kez aydınlanacaktı. Elektronların proton ve nötron yörüngesine girmesi ile ilk kez hidrojen atomu oluştu ve bu birleşmeden fotonlar serbest kaldı ve evren ilk kez aydınlanmış oldu (1. aydınlık dönem). Bu dönem kısa sürdü.

İlk aydınlanmadan sonra evren tekrar bir karanlık döneme girmiştir (dark age). İşte âyetin bahsettiği de bu olabilir. Evren bu aydınlanmadan sonra karartılmıştır. İlk yıldızların ve galaksilerin oluşumu ise bu karanlık çağın sona ermesiyle başlıyor [125] yani yıldızların oluşumu ile Allah bu karanlıktan aydınlığı çıkartıyor. Bu bilgiler Kur'an âyeti ile birebir uyumdadır.

Genişleme Yüzünden Karartılma

Bir diğer yorum da şöyle: Evrenin yaratılışından sonra, aradan geçen milyarlarca yıl boyunca, evrenin genişlemeye devam ettiği, sıcaklık değerinin gittikçe düştüğü ve ısıma enerjisi de giderek azalmaya başladığı belirtilmektedir. Bunun sonucunda, geceleri de yavaş yavaş kararak, önceleri alacakaranlık daha sonra da zifiri karanlık bir hale geldiği belirtilmektedir. [126]

Evrenin ilk yaratılışında yaydığı radyasyonun (ışımanın) temsil ettiği sıcaklığın -270 dereceyi gösterdiği belirtilmektedir. Evren önceleri milyarlarca derecelik bir enerjiye sahip iken genişlemeyle birlikte soğuduğu ve bugünkü haline geldiği belirtilmektedir. [126]

Şu anda tüm uzay -270 soğuk ve canlı yaşamı için en elverişli bir ışımanın etkisine girmiş bulunmaktadır. Bundan sonradır ki Dünya denilen ufacık, son derce hassas değerlerle korunan bir gezegen üzerinde insan yaratılmıştır. Geceleri gökyüzünün kapkaranlık görülmesinin asıl nedeni, Güneş'in batmasından değil, arka alan radyasyonun şimdiki değerinin düşük olmasından kaynaklanmaktadır. [126] Bilimsel olarak gökyüzünün karanlık hale gelmesi bu şekilde açıklanmaktadır.

Dünya'nın Oluşumu

Bu âyetten sonra Allah yeryüzünün döşenmesinden bahsediyor ki bunu başka bir yazımda açıklamıştım. [105] Dünya'nın kendi etrafında ve Güneş etrafında dönerken yörüngesindeki küçük parçacıkları toplaması süpürmesi ve bu şekilde bir toz tanesinden dev bir Dünya haline gelmesi anlatılmıştır ayette. ('Protoplanetary disc') deki parçaları yuttukça Dünya büyümüş ve dolayısı ile yüzey alanı genişlemiştir.

Suyun Yer Altından Çıkması

30. âyetten sonra 31. âyet gelmektedir ki bu âyette suyun yeryüzünün altından çıktığı söyleniliyor. Bu Dünya'nın soğuma aşamasında suyun kendisinin içinden çıkmasına işaret ediyor olabilir. [127]

Konuyla ilgili BBC dergisinden küçük bir bölüm bırakalım: "Her türlü yaşamın kaynağı olan su, 4,5 milyar yıl önce Dünya oluştuktan yüz milyonlarca yıl sonra yabancı bir madde olarak, donmuş parçalar halinde uzaydan geldi dünyaya. O sırada gezegenimiz yanardağların sürekli patladığı kupkuru bir yerdi … Dünya yüzeyindeki suyun hemen hemen tamamı onu oluşturan kaya ve buz parçalarından gelmişti. Fakat atmosfer henüz oluşmadığı için bu su molekülleri kaynayıp uzaya uçuyordu. Fakat bu arada yaşanan jeolojik olaylar sonucu gezegenin içinden yüzeye doğru su çıkmaya devam ediyordu. Demir gibi ağır elementler gezegenin merkezine doğru akıyor, bugün bildiğimiz haliyle Dünya'nın dış kabuğu, manto ve çekirdeği şekil alıyordu. Manto soğudukça su ve diğer uçucu maddeler yüzeye doğru çıkıyor, ısınan su buharı ise yanardağ ağızlarından dışarı çıkıyordu … Böylece 500 milyon yıl önce Dünya'nın atmosferi ve ısısı istikrarlı bir hal aldı ve dışarı sızan su buharı soğuyup yoğunlaştı. Bunun sonucunda yağmur yağmaya başladı. Hem de binlerce yıl boyunca. Artık Dünya'nın yüzeyinde bir miktar su birikmişti." [128]

Okunulabileceği üzere su meteor vasıtasıyla Dünya'ya ulaştıktan sonra Dünya'nın derinliğine inip sonradan geri yüzeye çıkıyor tıpkı âyetin söylediği gibi. 2016 da yapılan bir araştırmaya göre yeryüzünün bin kilometre dibinde büyük bir okyanus olduğu söylenmiştir. [129-130] Bu duruma göre su yeryüzünün altından çıkmış olması gayet doğru bir ifadedir.

Bitkilerin Hayvanlardan Ve İnsanlardan Önce Yaratılması

33. âyette Allah 30 âyette bahsedilen bitkilerin hayvanlar ve insanlar için yaratıldığını söylüyor buna göre hayvanlar ve insanlar bitkilerden sonra var olmuş olması gerek. Âyette kullanılan 'en'aāmikum" kelimesi 'n-a-m' kökünden gelir. Bu kelime koyunları, develeri, inekleri ve keçileri ifade etmek için kullanılmıştır: "Bil ki en'âm şu sekiz çift hayvana denilir. Bunlar da koyun, deve, keçi ve sığırdır." [131]

Bitkilerin önce yaratıldığını söyleyen başka âyetler de Âbese suresinde geçmektedir. Bunlar şöyledir: "Biz bolca su indirdik. Sonra toprağı uygun şekilde yardık. Oradan ekinler bitirdik. Üzüm bağları, sebzeler, zeytin, hurma ağaçları, gür ağaçlı bahçeler, meyveler ve çayırlar; sizin ve hayvanlarınızın yararlanması için." [132]

Görüldüğü üzere bu bitkiler az önce saydığım dört çeşit hayvandan önce var olmuş olması gerekmektedir. Peki evrimsel sürece göre bu doğru mudur? İlk başta bilinmelidir ki ilk kara bitkileri ilk kara hayvanlarından milyonlarca yıl önce var olmuştur. Yani ilk kara bitkileri 480 milyon yıl önce [133-134] var olmuşken ilk kara hayvanı 400 milyon yıl önce [135-136] var olmuştur. Âyette bahsedilen hayvanlar kara hayvanları olduğuna göre âyet haklıdır. Şimdi zeytin gibi bitki çeşitlerinin söylediğimiz hayvanlardan önce mi var oldu buna bakalım.

İnekler 'Bovinae' familyasına girer [137] ki bu familyanın en eski atası 10 milyon yıl önce var olmuştur. [138] Yani inekler çok daha gençtir. Develer (dromedary) ise yaklaşık 1 milyon yıl var olmuştur. [139] Koyunlar ve keçilerde çok gençtir, 1 milyon yaşında bile değillerdir. [140-141]

Hurma, sebze, zeytin ve üzüm evrim sürecinde meyve evrimi başlığına girer. Meyvelerin evrimi 150 milyon yıl önce başlamıştır. [142] Hurma ağaçları 50 milyon yıldır vardır. [143] Üzümler (vitis) 18 [144], zeytin 15 [145] milyon yıl önce var olmuştur. Basitçe; Yukarda sayılan meyveler az önce saydığımız hayvanlardan önce var olmuştur. Yani âyet bilimle uyuşmaktadır.

Dağların Oluşumu Ve İşlevi

Bu âyetten sonra Allah dağların oluşmasından bahsediyor. [146] Kısaca; Allah dağları kökleri ile yere oturtturdu.

Enbiyâ suresine dönersek Allah 31. âyette şöyle buyuruyor: "Yeryüzüne onları sarsmasın diye sağlam dağlar yerleştirdik; kolayca yollarını bulabilsinler diye orada vadiler, yollar açtık."

Buna benzer başka bir âyet de şöyle: Nahl 15. "O, sizi sarsmaması için yere sağlam dağlar yerleştirdi, ırmaklar ve yollar açtı ki gideceğiniz yere ulaşabilesiniz."

Âyetlerin başında dağların bir görevi belirtilmektedir bu da insanların sarsılmasına engel olmaktır. [146]

Göğün Korunmuş Olması

32. âyete geçersek, Allah göğü korunmuş bir tavan (ceiling) yaptığını söylemektedir. Bu ifade atmosfer tabakalarına işarettir. Her tabaka birer tavandır. Tüm bu katmanlar Dünya'yı korumaktadır ki tavanın görevi de korumaktır.

"Denilir ki biz bu âyeti daha önce, hava tabakası açısından ve diğer yönlerden geniş bir incelemeğe tâbi tutmuştuk. Biz Hz. Peygamber (sav)'in de bu tabaka hakkında Kur'an'daki gibi çok özlü bir bilgi verdiğini görürüz. O, kendilerine doğru gelmekte olan bir buluta dikkat çekip dünya göğü hakkında bilgi verdiği sırada bu gök için 'O, korunmuş bir tavan ve sarkıp aşmaktan engellenip tutulan bir dalgadır' ifâdesini kullanmıştı. [26, 147] İbn Abbas (r.) kendisinden gökyüzünün ne olduğunu soran bir meraklıya aynen Hz. Peygamber'in bu sözlerini yazıp göndermiştir. [147] Kur'an'daki bu özlü anlatım ve Peygamber'in bu açıklaması bize, içinde çeşitli ışın ve gaz dalgalarının bulunduğu bu hava tabakasının, kendi

iç dalgalanmalarına rağmen yerinde tutulduğunu ve onun uzayın derinliklerine doğru çekilip gitmediğini gösterir. Böylece onun hem kendisi yerinde korunmakta ve hem de o kendi içinde, çok çeşitli özellikleri olan nesneleri barındırıp onları korumaktadır. Bu özelliği ona bizi de koruma niteliği kazandırmıştır." [148]

Tefsirde verilen hadis Manyetosfer'e işaret eder. Manyetosfer bir dalgadır. [149]

Gök Düz mü?

İddia: Bu âyete göre gök düzdür.

Cevap: Allah burada göğün tavan olduğunu göğün düz olduğunu söylemek için belirtmemiştir. Allah bu âyette atmosferin bir özelliğini vurguluyor ki az önce bunu anlattık. Bilimsel makalelerde bile atmosferdeki tabakalara tavan (ceiling) adı veriliyor. [150-151]

Peygamber zamanında bile göğün düz olduğuna inanılmıyordu, kubbe olduğu düşünülüyordu. Yani âyet Peygamberin ulaşabileceği bilgilere göre söylenmiş değildir. Son olarak bilinmeli ki bu âyeti düz olarak anlarsak yine bir sorun yoktur çünkü evren düzdür. [152]

Gök Koruyan Değil mi?

İddia: Enbiyâ 32'de göğün bizi koruduğu söylenilmiyor korunmuş olduğu söyleniliyor yani âyetin atmosfer ile alakası yok.

Cevap: Kur'an'ın göğe işaret edip ona korunmuş demesi tesadüf olamaz bunun kasıtlı bir şey olduğu açık. Bilimsel makalelerin aynı ifadeleri kullanması hiç tesadüf eseri olabilir mi?

İddia sahiplerinin kaçırdığı çok önemli bir nokta vardır. Âyette korunma ile alakalı tek bir ifade yok iki tane var. Birisi korunmuş denmesi ikincisi de tavan denmesi. Yani âyet göğün tavan olduğunu söyleyerek zaten koruma özelliğini vurgulamıştır.

Peki göğün korunmuş olması ne ifade eder? Atmosfer ya kütle çekim sayesinde yeryüzüne düşmekten ve uzaya kaçmaktan korunmuştur ki yeryüzünde kütle çekimi daha fazla olsaydı atmosfer hiç oluşmazdı ve tüm gazlar yerle temas edecek şekilde kalırdı. Peki daha az olsaydı ne olurdu? Gazlar uzaya kaçacaktı yani çok ince bir atmosfer oluşacaktı bu yüzden hiçbir hayvan oluşmayacaktı. [153-154]

Ya da atmosfer orada bulunan gazların sıvı haline dönüşüp yere düşmesinden korunmuştur ya da Manyetosfer'in atmosfer tabakalarını koruduğunu söyleyebiliriz ya da âyette bahsedilen göğün atmosfer katmanlarından bir tanesini ifade ettiğini düşünebiliriz böylece bu katmanın üzerindeki katman bu katmanı korumuş oluyor.

Aslında şöyle de düşünebiliriz: Atmosfer koruyarak kendisi korunmuş olabilir. Daha iyi anlamak için örnek verelim: İçinde balıklar bulunan bir fanus düşünün. Fanus dış etkenlerden koruyan bir şeydir. Ben bu fanusa vursam ne olur? Fanus balıkları koruyup hem de kendisini de korunmuş olacaktır. Yani kırılmayarak kendisi korunmuş olacaktır. Aynı

şekilde dış etkenlerden dolayı atmosfer bizi koruyunca kendisini de korunmuş duruma sokmaktadır.

Atmosfer Bizi Korumuyor mu?

İddia: Atmosfer Dünya'yı korusaydı niye hala meteorlar düşüyor?

Cevap: Bu ancak art niyet ile sorulabilecek bir sorudur. Bilim adamları bile atmosferin koruyucu özelliğini defalarca hatırlatırken [155-156] sözde bilim severlerin bunu iddia etmesi gülünçtür. Atmosfer onlarca şeyi korumaktadır. Yüzde doksan dokuz orandan daha fazla şeyi korumaktadır. Hem söz edilen meteorların da gücü düşmektedir. Düştükleri güçlerinin %95'ini atmosfer kaybettirmektedir. Yani bu durumda bile büyük felaketten korunmuş oluyoruz.

Kurşun geçirmez yelek de insanı koruyan bir şeydir. Kimse gelip koruyucu değil demezken söz konusu âyet olunca niye bu iki yüzlülük var? Bu yelek tüm mermilere karşı korumadığı halde özelliği koruyucu oluşudur.

Göğün Dönüşlü Olması

Göğün yaratılışı ile alakalı başka bir konu da onun 'dönüşlü bir gök' olmasıdır. [157] 'Dönüşlü' kelimesi pek çok şeyi ifade edebilir.

İlk yorum şöyledir: "Şöyle ki Araplar bulutların suyu (buharı) yeryüzünün denizlerinden yüklenip sonra onu tekrar yeryüzüne döndürdüğünü iddia ederlerdi." [158]

Yani âyetin su döngüsünden bahsedildiği söyleniliyor.

İkinci yorum şöyledir: Evren büyük çöküşü yaşadıktan sonra yeniden bir büyük patlama ile var olacaktır yani yaratılıp yok olma döngüsüne sahiptir. [159]

Üçüncü yorum ise şöyledir: Âyette bahsedilen gök atmosferimizdir. Atmosferimiz, yararlı Güneş ışınlarını Dünya'ya alırken zararlıları geri çevirir. Ayrıca yaşam kaynağımız su, buharlaşarak uzayın derinliklerinde kaybolmaz; atmosferimiz zararlı Güneş ışınlarını uzaya doğru geri çevirdiği gibi yaşamın olmazsa olmazlarından suyu da bize doğru geri çevirir. Atmosferin hem dışa hem içe doğru bu geri çevirici özelliği olmasaydı Dünya'mızda hiçbir canlı yaşamını sürdüremezdi.

Dördüncü yorum ise şöyledir: Evren küre şeklindedir yani kapalı bir evren modelidir. Bu modele göre evrende her nereye gidersek gidelim gitmeye başladığımız yere geri döneceğiz. [160] Âyetteki 'reci' kelimesi 'gitmeye başladığımız yere geri dönmek' anlamındadır.

Son olarak beşinci yorum ise şöyledir: Evren kendi etrafında dönmektedir. Yani galaksiler dönmeye başladığı yere geri dönmektedir. [161]

Bu yorumları değerlendirirsek: Dördüncü yorum hariç tüm yorumlar âyete uymaktadır. Dördüncü yorumun zayıf olma sebebi şudur: Bilim adamlarının çoğu evrenin düz olduğunu söylemektedirler.

Bir Âyetin Pek Çok Şeye İşaret Etmesi Mucizedir

Bir âyetin pek çok şeye işaret etmesi bir mucizedir. Eğer Peygamber sadece su döngüsüne işaret etmek için bu âyeti dile getirseydi niye âyette sudan bahsedilmiyor? Niye bulutlardan, yağmurdan bahsedilmiyor?

Biz buradan şunu anlarız: Allah her asra hitap etmek için yoruma açık bir ifade kullanmıştır. Bu Kur'an'ın asırlar boyunca korunması için yapılmış olmalıdır. Gayrimüslimler bir âyetin pek çok manaya gelmesini dalgaya alırken, Araplarsa bu durum ile övünmektedir. Bir âyetin pek çok manaya gelmesi mucizedir.

Dünya'nın Yaşı Evrenin Yaşının Üçte Biri

Fussilet suresine geri dönersek Allah 9. âyette yerin iki günde yaratıldığını söylüyor. Bilimsel olarak bu doğru mudur? Günümüzde evrenimizin yaşı tam olarak bilinmektedir. Planck uzay aracı çok hassas ölçümler yapmış ve evrenimizin yaşını (Big Bang'dan günümüze) 13,813 (± 0,058) milyar yıl olarak hesaplamıştır. Dünya'mızın yaşı ise 4.57 milyardır yani evrenimizin yaşının üçte biridir tıpkı Dünya'nın göklerin ve yerin altı günde yaratılışının üçte biri olması gibi. Yani âyet modern bilim ile uyuşmaktadır ki hatırlatalım âyette geçen gün kelimesi 24 saatlik bir günü ifade etmez. [162]

Dört Günde Yeryüzündeki Gıdaların Oluşumu

10. âyete tekrar bakalım: "Orada, üstünden sabit dağlar var etti; onu bereketli kıldı ve onda soranlar için eşit olarak gıdalarını dört günde takdir etti."

Âyeti şöyle tefsir edebiliriz: Allah iki günde yeri yarattı. Bu iki gün içinde onun üzerine dağları yerleştirdi ve orayı bereketli kıldı. Bir de arayanlar için, yani bu yaratılışın süresini ve devirlerini araştıranlar için, Allah dört günde Dünya'nın yaratılması ve yaşamını sürdürebilmesi için gereken tüm materyalleri (Periyodik tablodaki tüm atomları, suyu, karbon temelli monomer ve polimerleri) hazır etti.

Bu açıklamadan şunu anlamak gerek: Dağların yaratılışı âyette bahsedilen dört güne girmez, yerin iki gündeki yaratılışına girer.

Şimdi bilimsel izaha geçelim: Güneş sistemimiz, defalarca söylediğim gibi, bir nebulaydı. Bu gaz ve toz bulutu yaratılış için gereken yani 10. âyette anlatılan her şeye sahiptir. Allah'ın Dünya gezegeni ve üzerinde yaşayan her şeyin oluşması için gerekli olan tüm materyalleri (gıdaları (ekvateha)) 4 günde (dönemde) oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Bu gıdalar nereden gelmektedir? Büyük patlama ile evrenimiz tekillikten saniyeler içerisinde büyük şişme ile şişmiş ve yayılan ölçülemeyecek kadar büyük bir enerji sicimleri oluşturmuş,

bu sicimler farklı boyutlarda titreşerek atom altı parçacıklara dönüşmüş ve evrenin ilk anlarında kuarklar ve glüyonlardan oluşan son derece muntazam ve akışkan ve inanılmaz bir sıcak sıvı haline gelmiştir. [163]

Bu quarklar ve glüyonlardan oluşan sıvı genişlemeye ve soğumaya başlayınca, elektronlar quarklar ve glüyonların yörüngesine girerek hidrojen atomunun oluşturmuştur. Evrende oluşan ilk atom-element hidrojen atomudur. Evrenin genişlemesini sürmesi ile evren saydamlaşmış ve ilk ışık (foton) görülmüştür. Evrenin ilk aşamalarında bol miktarda hidrojen atomu mevcuttu. [116, 164-165]

Allah 10. âyette belirtiği gibi Dünya'mızın ve üstündeki şeylerin yaratılması için gereken her şeyi ((أَقْوَٰتَهَا) ekvateha) oluşturmaya başlayacaktır. Diğer bir deyiş ile periyodik tablodaki tüm atomları (ağır metaller dahil), suyu, karbon-oksijen-nitrojen atomlarının bağlantı yapması ile oluşan monomer ve polimerleri.

Allah evreni yerçekimi kuvvetini kullanarak şekillendirmektedir. Yerçekimi kuvveti evrenin bazı bölgelerinde serbest olarak dolaşan hidrojen atomlarını sabitlemekte, bir araya getirmekte, bir geminin demir atması ve sabitlenmesi gibi hidrojen atomlarını sabitlemektedir. [165]

Hidrojen gazının aşırı sıkışması ile evrendeki ilk yıldızlar nükleer füzyon başlatarak parlamıştır. Bu yıldızlar demir atomundan daha hafif olan tüm elementleri çekirdeklerinde oluşturur ve katmanlarında tutarlar. Yıldızın çekirdeğinde demir bir kez oluştuğunda bu yıldızın ölüm fermanıdır. Yıldız içine çöker ve süpernova patlaması olur. İçe çöken yıldız nötron yıldızıdır. Dışarı atılan gaz ve toz bulutları içinde su, demir ve demirden hafif atomlar-elementler ve karbon temelli monomerler ve polimerler tüm uzaya saçılır. Süpernovalarda demirden ağır olan atomlar-elementler oluşamaz. [116]

Peki, demirden daha ağır olan elementler nereden geldi? Milyarlarca yıl boyunca, süpernova patlamaları ile oluşan milyonlarca nötron yıldızı birbirleri ile karşılaştıklarında çekim alanlarına girerler ve belirli bir zaman sonra çarpışarak patlarlar. İşte bu 2 nötron yıldızının çarpışmasından demirden daha ağır elementler-atomlar (iyot, krom, nikel, altın, platin vb.) oluşur ve uzaya dağılır. Süpernova patlamalarından ve 2 nötron yıldızının çarpışması ile Dünya'mız ve üstündeki her şeyin yaratılması için gereken materyaller uzaya saçılmış halde üretildi.

Peki, bunlar nasıl bir araya getirilecek? Uzaya dağılan bu atomların-suyun-karbon temellil molekülerin yeniden bir araya getirilmesi yerçekimi ile gerçekleşir. Yerçekimi yine iş başındadır. Yerçekimi uzayda serbest halde olan bu atomlar-su-monomer ve polimer gibi maddeleri sabitler ve bir araya getirir. Bunlara gaz ve toz bulutları (Nebula) denir. İşte bu toz-gaz bulutları Dünya'nın ve üzerindeki şer şeyin yaratılması için gerekli olan tüm maddeleri içerir (gıdalarını, ekvateha).

Dünya ve üzerindeki her şey oluşurken gerekecek olan-talep edilecek olan (lissailine) tüm gıdalar dengeli bir şekilde (seva'en) bu gaz-toz bulutu içinde Allah tarafından hazırlanır. Artık

Dünya’nın yaratılmasına başlamak için her şey hazırdır. Allah Dünya’nın ve üstündekilerin yaratılması için gerekli olan her şeyi tam 4 günde hazırlamıştır.

Gıdaların Oluşum Zamanı Evrenin Yaşının İkide Üçü

Dört gün ne kadar süredir? Allah’ın evrenleri 6 günde (dönemde) yarattığını biliyoruz. Evrenimiz 13,813±0,058 milyar yıl yaşındadır. 6 dönem 13,813 milyar yıl olduğuna göre 4 gün (dönem) yaklaşık olarak 9,21 milyar yıl eder. Evrenin başlangıcından 9,21 milyar yıl sonra (4 gün-dönem) Dünya ve üzerindekilerin yaratılması için gereken şartlar (gıdalar) oluşturulmuştur. Bundan sonra Allah Dünya’nın yaratılmasına başlamıştır.

Bu âyetteki gıdaların, dağların ve bereketlerin yaratılışını yeryüzündeki yaratılış olarak alsak da âyette hata yoktur çünkü biz şöyle deriz: Zeccac [v. 311/923] ‘dört günde’ ifadesini ‘dört günün bitiminde’ diye açıklamıştır ki ‘bitiminde’ ifadesiyle iki günlük süreyi kastetmektedir. [166] Yani basitçe az önce zikrettiğim şeyler yeryüzünde 2 günde yaratılmıştır bu da bilimsel olarak doğrudur.

Yine bu âyette dağların yaratılışının yeryüzünün üstündeki besinlerden önce yaratıldığı söylenilir. Dünya’nın soğuma aşamasında dağların oluşmaya başladığı söylenmektedir ki âyette ‘ce’ale’ fiili kullanılıyor ve bu fiilin bir başlangıcı ifade ettiğini söylemiştim. Dünya’nın soğuma aşamasında herhangi bir gıdanın oluşması beklenemez. Gıdanın oluşması için önce bitkilerin olması gerekir. Bitkiler de Dünya’da suyun oluşumundan sonra su altında hayat bulduğuna göre [167] suyun oluşumu ise Dünya’nın soğumasından sonra olduğuna göre [128] âyette anlatıldığı üzere gıdalar, dağlardan sonra oluşmuş olmalıdır.

Evrenin Sesi

11. âyette Allah evrene seslenmektedir, evren de Allah’a seslenmektedir. Bugün fizikçiler büyük patlamanın ses kaydına sahiptirler. Belirtildiğine göre bu ses dalgaları sıcaklık değişimleri değil, evrenin etrafında yayılan gerçek ses dalgalarıydı. [168]

Göğün İki Günde Yaratılışının Sonlanması

12. âyette göğün iki günde yaratılışından bahsedilir. Bu iki günün neye işaret ettiği bilinmemektedir ama şöyle denilebilir: Allah galaksimizin oluşması için her şeyi iki günde yaratmıştır nitekim galaksimizdeki ilk yıldızın yaşı yaklaşık 9.3 milyar yıldır [169-171] yani büyük patlamadan sonra 4.5 milyar yıl sonradır, ki bu altı günlük bir dilimde iki gün eder tıpkı âyetin söylediği gibi.

Şöyle de denilebilir: Yeryüzü iki günde yaratılırken, göklerin yaratılışı da bu iki günde bitmektedir.

Evren 6 mı Yoksa 8 Günde mi Yaratıldı?

İddia: Fussilet suresine göre evren 8 günde yaratılmışken, Hûd 7’de bu sayı 6’ya düşmektedir.

Cevap: Allah Fussilet suresinde evrenin 8 günde yaratıldığını söylemiyor. Bunu daha iyi anlamak için az önceki açıklamalarımı basitleştirelim: Allah evreni yok iken var ettikten sonra 4 günde bereketleri yaratmıştır. Bu 4 gün içindeki ilk 2 günde gök yaratılmıştır. Dördüncü günden sonra, iki günde Dünya yaratılmıştır.

Yani Allah bir şeyi yaratırken aynı anda başka şeyi de yapmaktadır. Yazıda bahsettiğim gibi bu âyetlerde bir yaratma sırası yoktur. Bunu daha iyi anlamak için bugün ki dönemden bir örnek vereyim. Desem ki: "İsviçre'den İstanbul'a 2 günde gittim, Adıyaman'ada 3 günde."

Bu sözümden İsviçre'den Adıyaman'a yolculuğun 5 gün sürdüğü mü çıkartılır? Hayır. İsviçre'den Adıyaman'a yolculuk 3 gün sürüyor. Yani İstanbul'dan Adıyaman yolculuğu 1 gün sürüyor. Aynı şey âyet için geçerli.

Yaratılış Bitti Mi?

İddia: Allah evrenin yaratılışını 6 günde bitirmiştir fakat bu hatalıdır evren oluşmaya devam ediyor.

Cevap: Kur'an'da Rahmân suresinde "... O, her an yaratma halindedir" [172] buyrulmaktadır. Yaratma bir anda olmuş bitmiş bir hadise değil sürekli devam etmektedir.

Fâtır suresindeki "...O, yaratmada dilediği arttırmayı yapar ..." [173] âyeti de yaratılışın her zaman devam ettiğine işaret etmektedir. Kur'an-ı Kerim'de dile getirilen biçimde yaratılış, yeni madde ve alemlerin oluşumu hiçbir an durmadan devam etmektedir.

Allah'ın yaratılışı devam ettiğine dair daha pek çok âyet vardır. [174]

Evrenin Altı Günde Yaratılması

Evrenin altı günde oluşması da mucizedir. Bu altı gün de genel anlamda uzun süren zaman aşamaları olarak anlaşılmaktadır. Bilimsel olarak da evrenin bir anda olmuş bitmiş bir hadise olmasının mümkün olmadığı çok uzun zaman dilimlerinde yavaş yavaş oluştuğu belirtilmektedir.

Kaynaklar:

1. Mishkat al-Masabih, İman, 73; Müslim, Kader, 27, (6416); Buhari, Tehvid, 46, (7418).

2. Hans Wehr 4th ed., page 1094 (of 1303).

3. https://www.luggat.com/mayi/1/1

4. Mevdûdî, Hûd, 11/7 tefsiri.

5. İbni Kesir, Ebu'l Fidâ İsmail, Hadislerle Kur'ân-ı Kerim Tefsiri, (Çev: Bekir Karlığa-Bedrettin Çetiner), Çağrı Yay., İstanbul, 1993, X, 5665.

6. İbn Hibbân, Sahîh, thk. Şuayb Arnavut, Müessesetü'r-Risâle, Beyrut, 1993, c. I, s. 76, nr. 79; Taberî, Kurtubî, İbn Kesir, Ayete'l-Kürsî tefsiri; Beyhaki, Esma ve's-Sıfat, h. no: 861, 862; Kenzu'l-Ummal, h. no: 44158.

7. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S037026931830515X

8. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S037026931830515X?via%3Dihub;

9. https://www.sciencedaily.com/releases/2018/10/181015113545.htm

10. http://www.sci-news.com/physics/fluid-quark-gluon-plasma-06511.html

11. https://fr.wikipedia.org/wiki/Fluide_sombre

12. https://khosann.com/fizikte-taslar-yerine-oturdu-duragan-kutlenin-kaynagi-oldugu-dusunulen-higgs-parcacigi-nihayet-bulundu/

13. Brian Greene, 'Uzay nedir' belgeseli. [YouTube'dan izlenebilir: https://www.youtube.com/watch?v=-KlbMsP1Vls&list=PL0hvLGBsCuG6iFe88orS0DWk7DVBBdtnG

14. https://fr.m.wikipedia.org/wiki/Fluctuation_quantique

15. https://m.youtube.com/watch?v=ejxDkm8mnzE

16. https://tr.savpj.org/what-is-quantum-foam-4862885-3134

17. https://phys.org/news/2014-04-liquid-spacetime-slippery-superfluid.html

18. https://www.pbs.org/wgbh/nova/article/spacetime-might-superfluid-help-explain-gravity/

19. https://www.ca-se-passe-la-haut.fr/2014/06/lespace-temps-un-superfluide.html

20. https://www.bbc.com/future/article/20200908-the-weird-space-that-lies-outside-our-solar-system

21. https://seyler.eksisozluk.com/evrenin-3-degil-11-boyutlu-oldugunu-savunan-kuram-m-teorisi

22. Yâsîn, 36/40; Enbiyâ, 21/33.

23. Detaylı açıklama için: https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/01/kuranda-evrenin-sonu.html

24. Me'âric, 70/8.

25. Mukâtil b. Süleymân, et-Tefsiru'l-Kebir, c. 3, s. 76.

26. Tirmizî, Tefsîr, Hadid suresi, 1; Müsned, 2/370; el-Mubârekfûrî, Tuhfetü'l-Ahvezî, 3352; el-Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid, 8/132; Hâkim, 11/378; Zehebî, 11/378.

27. https://khosann.com/gozlemlenebilir-evren-hiclikten-nasil-olustu/

28. https://khosann.com/cokluevren-olusturan-enerji-nereden-geliyor/

29. https://seyler.eksisozluk.com/evrenin-3-degil-11-boyutlu-oldugunu-savunan-kuram-m-teorisi

30. https://khosann.com/evreni-belirleyen-kuantum-alanlari-nasil-olustu/

31. Tefsirü'l-Münir, c. 6, s. 275.

32. Şimşek, Said, Yaratılış Olayı, Beyan Yay., İstanbul, 1998, s. 11.

33. İbni Kesir, Ebu'l Fidâ İsmail, Hadislerle Kur'ân-ı Kerim Tefsiri, (Çev: Bekir Karlığa-Bedrettin Çetiner), Çağrı Yay., İstanbul, 1993, XI, 2981.

34. Ulutürk, Veli, Kur'ân-ı Kerim'de Yaratma Kavramı, İnsan Yay., İstanbul, 1995, s. 97.

35. El- Mu'cem el- esâsî, s. 252.

36. Dict. and Glos of Quran by Penrice, s. 55; Lanes Lexicon, s. 1027; Celâleyn, Beydâvî, Enbiyâ 30 tefsiri; Taberî, Câmiu'l-Beyân, c. XVI, s. 254.

37. http://arabiclexicon.hawramani.com/%D8%B1%D8%AA%D9%82/?book=3; Yine bknz: Râzî, XXII, 163.

38. https://gelecekbilimde.net/isik-nasil-olustu-nasil-gorururuz/

39. Îbn Kesir, 11, 506.

40. Râzî, En'âm, 6/1 tefsiri; Yine bknz: Tefsirü'l-Münir, c. 4, s. 127.

41. Arapça-İngilizce sözlük Steingass, page 774 (of 1241).

42. Zebîdî, Tâcu'l-Arûs, c. 26, s. 270; Nesefî, Enbiyâ 30 tefsiri.

43. Mevdudi Tefsiri, Felak suresi, 1. ayet Tefsiri; Halîl b. Ahmed, Kitâbu'l-Ayn, thk. Mehdî el-Mahzûmî - İbrahim es- Semerrâî, Beyrut 1988, c.1, s. 319.

44. Enbiyâ, 21/22-25.

45. Râzî, Enbiyâ, 21/30 tefsiri.

46. En'âm, 6/14.

47. Tefsirü'l-Münir, c. 4, s. 148.

48. Taberî, Câmiu'l-Beyân, c. IX, s.175; Zemahşerî, el-Keşşâf, c. II, s. 329.

49. Bu yazıda yokken veya yoktan var etmek ifadesi varsa bunu ortaya çıkarmak anlamında kullandım.

50. http://kuranmeali.eu/TranscriptHarekesiz/ELSMEVET

51. http://beta4.kuranmeali.eu/TranscriptHarekesiz/ELSME%C3%99

52. Kurtûbî, Fâtır, 35/1 tefsiri.

53. Yılmaz, Kâinatın Yaratılışı, s. 239-240; Yıldırım, İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri, IX, s. 4785.

54. Elmalılı, Enbiyâ, 21/30 tefsiri.

55. Tefsirü'l-Münir, cilt 9, s. 41.

56. https://astronomi.itu.edu.tr/gunes-sistemi/gunes-sistemi-i/

57. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/01/kuranda-evrenin-sonu.html

58. Râgib El-İsfahâni, Müfredat, s-m-v maddesi, s. 516.

59. Aksoy, Süleyman, Kur'ân'ın Bâzı Âyetlerinin Açığa Çıkan Astronomik Mucizeleri, Zenbil Yay., Ankara, 2004, s. 59-60.

60. https://en.wikipedia.org/wiki/Nebular_hypothesis

61. Bakara, 2/243.

62. Vehbe Zuhaylî, c. 1, s. 655.

63. Bakara, 2/246, 258, …

64. İbn Âşûr, Tahrîr ve't-Tenvîr, c. XVII, s. 53; Râzî, Mefâtihu'l-Ğayb, c. XXII, s. 162; Beydâvî, Nesefî, Kurtubî, İbn Cevzî, …, Enbiyâ 30 tefsiri.

65. Keşşâf, c. 4, s. 428.

66. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/01/kuran-tefsir-edilebilir-mi.html

67. Ra'd, 13/2.

68. Gâsiye, 88/18.

69. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/01/evrenin-genislemesi.html

70. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/01/meteorit-vastasyla-gokten-inen-su.html

71. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/01/kuranda-gunes-ve-ay.html

72. Âl-i Imrân, 3/191; Rûm, 30/22-27; vs.

73. Talâk, 65/12; Yûnus, 10/34; Ra'd, 13/2-3; Rûm, 30/21; vs.

74. Kâf, 50/38.

75. Tekvin, 2:4-5.

76. Tekvin, 2:8.

77. Kramer, Samuel Noah, Sümer Mitolojisi, s. 83

78. NTV Yayınları, Mitoloji, s. 27.

79. Dick Teresi, Kayıp Keşifler, s.198.

80. Dick Teresi, Kayıp Keşifler, s.199.

81. NTV Yayınları, Mitoloji, s. 391.

82. NTV Yayınları, Mitoloji, s. 457.

83. NTV Yayınları, Mitoloji, s. 331.

84. Elmalılı, Felâk, 113/1 tefsiri.

85. Râzî, c. XII, s. 100.

86. Bina edilme hakkında başka ayetler: Bakara, 2/22; Mü'min, 40/64; Nebe, 78/12; Kâf, 50/6.

87. Beydâvî, Nâzi'ât, 79/28 tefsiri.

88. https://tr.wikipedia.org/wiki/Enflasyon_(kozmoloji)#:~:text=Fiziksel%20kozmolojide%20kozmik%20enflasyon%2C%20kozmolojik,10%E2%88%9232%20saniyeleri%20aras%C4%B1nda%20s%C3%BCrd%C3%BC.&text=Enflasyon%20teorisi%201980%27li%20y%C4%B1llar%C4%B1n%20ba%C5%9Flar%C4%B1nda%20geli%C5%9Ftirilmi%C5%9Ftir.

89. İbn Cevzî, Ra'd 2, 13/2 tefsiri.

90. Râgib El-İsfahâni, Müfredat, a-m-d maddesi, s. 725-6.

91. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/02/zariyat-49.html

92. Dr. Şeyda İpek, "Neden Buradayız? Evrendeki Madde - Antimadde Asimetrisi". [YouTube'dan izlemek için: https://www.youtube.com/watch?v=5bYb9052soE]

93. https://rasyonalist.org/yazi/kozmoloji-kozmolojik-ilke-homojenlik-ve-izotropi/

94. Efe Yazgan (Çin Bilimler Akademisi, Yüksek Enerji Enstitüsü), "Evrenbilim", 29 Ocak – 3 Şubat, 2017. [İnternetten okumak için: https://indico.cern.ch/event/569790/contributions/2304340/attachments/1336782/2147077/Astroparcacik_2017_bolum2.pdf]

95. https://www.kozmikanafor.com/evrenin-temel-ozellikleri-izotropi/

96. Râzî, Nâzi'ât, 79/28 tefsiri.

97. Râzî, Mefâtihu'l-Ğayb, c. 27, s. 108; Yine şu âyetlere bknz: Bakara, 2/210; En'âm, 6/8, 58; Hicr, 15/44; Hâkka, 69/27; vs.

98. Beled, 90/12-17.

99. Beydâvî, Bakara, 2/29 tefsiri.

100. 'Summe'nin bir de veya 've' anlamında kullanıldığı başka âyetler: Bakara, 2/51; Âl-i İmrân, 3/111; Mâide, 5/93; En'âm, 6/154; A'râf, 7/11; Nahl, 16/69; Meryem, 19/70; Furkân, 25/45.

101. Tefsirü'l-Münir, c. 1, s. 101, 103.

102. İlgili müfessirlerin, Fussilet, 41/9-12, Bakara, 2/29 tefsiri.

103. Nâzi'ât, 79/27-33.

104. Râzî, Bakara, 2/29 tefsiri.

105. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/02/kuranda-dunyann-sekli.html

106. İbn Kesir tefsiri, 1, 101; İbn Hişâm El-Ensarî, s. 159.

107. Kurtûbî, Bakara, 2/29 tefsiri.

108. İlgili müfessirlerin, Bakara, 2/29 tefsiri.

109. Tâhâ, 20/4.

110. Bilim, Erken Evren Sisi Nasıl Temizledi, 2010.

111. https://herscheltelescope.org.uk/science/infrared/dust/

112. https://www.newscientist.com/article/mg21528761-700-sweeping-up-the-mystery-of-cosmic-dust/?ignored=irrelevant

113. Râzî, Mefâtihu'l-Ğayb, c. 27, s. 105.

114. Râzî, Mefâtihu'l-Ğayb, c. 27, s. 105.

115. Suyûtî, el-Hey'e, c. 5, 7/b.

116. https://fr.wikipedia.org/wiki/Histoire_de_l%27Univers#%C3%82ges_sombres

117. Ebussuud, VIII, 4.

118. El-Mevdudi, V, 322.

119. Neccar, s. 100.

120. İsmail Özdemir, Kur'an-ı Kerim'de Göklerin ve Yerin Yaratılışı ve "Altı gün" Problemi, s. 99-100.

121. Nâzi'ât, 79/29.

122. Ana Lopes, "NA64 casts light on dark photons", 22 Haziran, 2019. [İnternetten okuma için: https://home.cern/news/news/physics/na64-casts-light-dark-photons]

123. Alessandra Filippi, "Searching in the dark: the hunt for the dark photon", 23 Mayıs, 2020. [İnternetten okuma için: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405428320300058]

124. https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0262407913621478

125. http://www.teknolojide.com/karanlik-cag_3609.aspx

126. İnan, Kozmostan Kuantum'a, I, 28.

127. Dr. Melik kara, yerkürenin ve atmosferin oluşumu.

128. https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150618_vert_ear_okyanuslarin_olusumu

129. https://www.newscientist.com/article/mg23231014-700-deepest-water-found-1000km-down-a-third-of-way-to-earths-core/

130. https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-3960442/An-ocean-water-620-miles-Earth-s-surface-dries-life-planet-END.html

131. Râzî, Nahl, 16/5 tefsiri.

132. Âbese, 80/25-32.

133. https://fr.wikipedia.org/wiki/Histoire_%C3%A9volutive_des_v%C3%A9g%C3%A9taux

134. https://fr.wikipedia.org/wiki/Sortie_des_eaux

135. https://fr.vikidia.org/wiki/Apparition_de_la_vie_sur_Terre#:~:text=Il%20y%20a%20350%20millions,terre%20et%20dans%20la%20mer.

136. https://tr.wikipedia.org/wiki/Sudan_karaya_ge%C3%A7i%C5%9F

137. https://tr.wikipedia.org/wiki/S%C4%B1%C4%9F%C4%B1r

138. Sean MacEachern, John McEwan, Alan McCulloch, Andrew Mather, Keith Savin & Mike Goddard, "Molecular evolution of the Bovini tribe (Bovidae, Bovinae): Is there

evidence of rapid evolution or reduced selective constraint in Domestic cattle?", 9 Nisan, 2009. [İnternetten okuma için: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2681479/]

139. https://en.wikipedia.org/wiki/Camelidae

140. Carles Lalueza-Fox, Maria Lourdes Sampietro, Jose Castresana & Tomàs Marquès-Bonet, "Molecular dating of caprines using ancient DNA sequences of Myotragus balearicus, an extinct endemic Balearic mammal", Şubat, 2005. [İnternetten okuma için: https://www.researchgate.net/figure/Ultrametric-tree-of-Caprinae-derived-from-the-cytochrome-b-maximum-likelihood-tree-The_fig2_7437887]

141. Lei Chen, Qiang Qiu, Yu Jiang, …, "Large-scale ruminant genome sequencing provides insights into their evolution and distinct traits", 21 Haziran, 2019. [İnternetten okuma için: https://science.sciencemag.org/content/364/6446/eaav6202/tab-figures-data]

142. "https://evrimagaci.org/bitkilerin-meyveleri-ve-hayvanlarin-urunleri-bize-neden-guzel-veya-tatli-geliyor-5551

143. https://en.wikipedia.org/wiki/Date_palm#cite_note-NPRmedjool-14

144. Yizhen Wan, Heidi R Schwaninger, Angela M Baldo, Joanne A Labate, Gan-Yuan Zhong & Charles J Simon, "A phylogenetic analysis of the grape genus (Vitis L.) reveals broad reticulation and concurrent diversification during neogene and quaternary climate change", 5 Haziran, 2013. [İnternetten okuma için: https://bmcecolevol.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2148-13-141]

145. Irene Julca, Marina Marcet-Houben, Pablo Vargas & Toni Gabaldón, "Phylogenomics of the olive tree (Olea europaea) reveals the relative contribution of ancient allo- and autopolyploidization events", 25 Ocak, 2018. [İnternetten okuma için: https://bmcbiol.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12915-018-0482-y]

146. Detaylı açıklama için: https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/02/kuranda-daglar.html

147. Suyûtî, el-Hey'e, c. 5, 7/b.

148. Celal Yeniçeri, "Uzay Ayetleri Tefsiri", "Hava Tabakası, Bulutlar ve Faaliyetleri" maddesi, s. 276-7.

149. https://eos.org/research-spotlights/new-plasma-wave-observations-from-earths-magnetosphere

150. L. V. Berkner & L. C. Marshall, "History of major atmospheric components", Haziran, 1965. [İnternetten okuma için: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC219811/]

151. Neil R. Thomson, "Daytime tropical D region parameters from short path VLF phase and amplitude", 16 Eylül, 2010. [İnternetten okuma

için: https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1029/2010JA015355]

152. Koruma konusu için okuyabilirsiniz: https://kuranmucizeler.com/kuran-evrenin-duz-flat-universe-oldugunu-1400-yil-onceden-haber-veriyor

153. https://bilimfili.com/atmosfer-neden-uzaya-kacmiyor

154. https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/dunya-atmosferini-nasil-koruyor

155. P. Sanchez-Bel, I. Egea, M.T. Pretel, …, " Roasting and packaging in nitrogen atmosphere protect almond var. Guara against lipid oxidation", 2 Kasım, 2011. [İnternetten okuma için: https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1082013211399678]

156. https://atmosphere.copernicus.eu/ozone-layer-and-ultra-violet-radiation#:~:text=Ozone%20in%20the%20stratosphere%20protects,to%20humans%2C%20animals%20and%20vegetation.

157. Târık, 86/11.

158. Keşşaf, c. 6, s. 1250.

159. https://fr.wikipedia.org/wiki/Big_Bounce

160. Eleonora Di Valentino, “Shape of the universe: study could force us to rethink everything we know about the cosmos”, 13 Kasım, 2019. [İnternetten okuma için: https://phys.org/news/2019-11-universe-rethink-cosmos.html]

161. https://khosann.com/yoksa-evren-topac-gibi-donuyor-mu/

162. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/02/kuranda-izafiyet.html

163. Hûd, 11/7.

164. Weinberg, Stephan, İlk Üç Dakika, (Terc: Zekeriyya Aydın- Zeki Arslan), Özyurt Yay., Ankara, 1995, s. 3-9.

165. Bilim ve Teknik Dergisi, Aylık Popüler Dergi, Tübitak Yay., Haziran, 2000, Ankara, XXXIII, 28.

166. Keşşaf, c. 5, s. 1096; Râzî, Fussilet 12 tefsiri.

167. https://bilimfili.com/bitki-evrimi-karaya-ilk-cikanlar-bolum-1/

168. https://www.washington.edu/news/2013/04/04/listening-to-the-big-bang-in-high-fidelity-audio/

169. [http://zimmer.csufresno.edu/~fringwal/calendar.txt#:~:text=(*)%20Before%20April%2023%20(9.5,at%20early%20times%20than%20now.]

(http://zimmer.csufresno.edu/~fringwal/calendar.txt#:~:text=(*)%20Before%20April%2023%20(9.5,at%20early%20times%20than%20now.)

170. https://www.futura-sciences.com/sciences/actualites/voie-lactee-voie-lactee-age-notre-galaxie-determine-grace-tremblements-etoiles-78697/

171. https://en.wikipedia.org/wiki/Timeline_of_the_early_universe

172. Rahmân, 55/29.

173. Fâtır, 35/1.

174. Yûnus, 10/3; Ankebût, 29/19; Secde, 32/5 (bu âyet tam da 6 günde yaratılıştan bahseden bir âyetten (Secde, 32/4) sonradır, bu hiç tesadüf olabilir mi?); Mü'minûn, 23/12-14; vs.